

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

UUSYHTEISÖLLISYYS

Kino- työpajatoiminnan ulottuvuuksia

Teresa Sadik-Ogli

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Teresa Sadik-Ogli	Sivumäärä 59 ja 4 liitesivua
Työn nimi Uusyhteisöllisyys Kino- työpajatoiminnan ulottuvuuksia	
Ohjaava(t) opettaja(t) Ruut Kaukinen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Euphoria Borealis ry / Emilia Haukka	
Tiivistelmä Tämä opinnäytetyö on selvitys Euphoria Borealis- yhdistyksen lyhytelokuva- työpajatoiminnan merkityksistä toimintaan osallistuville. Euphoria Borealis on elokuvakulttuurin yhdistys, joka toteuttaa lyhytelokuva- työpajoja. Kino- työpajoissa ominaista on yhteisöllinen työmenetelmä ja rajatussa ajassa työskenteleminen käytettävissä olevilla välineillä. Opinnäytetyö tehtiin kehittämistyönä Euphoria Borealikselle. Työn tavoitteena oli tuottaa tietoa osallistujien näkemyksistä ja kokemuksista Kino- työpajoissa ja sitä kautta toiminnan kehittämistarpeista. Toiminnan arvioiminen ja kehittämistarpeiden kartoittaminen on olennaista toiminnan kehittämisen kannalta. Osallistujien mielipiteillä ja kokemuksilla on merkittävää arvoa yhteisöllisen toiminnan järjestäjille. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisia menetelmiä hyödyntäen. Tutkimuksen aineisto saatiin havainnoimalla Kino Love- työpajatoimintaa ja haastattelemalla osallistujia. Kehittämistyön tietopohjana olivat yhteisön ja uusyhteisöllisyyden määritelmät sekä osallisuuden ja voimaantumisen käsitteet. Työn viitekehykseen kuului myös taidepohjaisten menetelmien hyödyntäminen harrastustoiminnassa. Opinnäytetyö tuo tietoa luovan, itseohjautuvan toiminnan eduista ja haasteista matalan kynnyksen harrastustoiminnassa. Tietoa voidaan hyödyntää vastaavanlaisen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Työn tulokset kertovat yhdistystoiminnan mahdollisuuksista tarjota yhteisöllisyyden ja voimaantumisen kokemuksia taidelähtöisen menetelmän kautta. Kehittämistyön tavoitteiden lisäksi opinnäytetyö avaa uusyhteisöllisyyden käsitettä harrastusyhteisön kontekstissa ja tuo siten opinnäytetyön aiheen ajankohtaiseksi yhdistystoiminnan näkökulmasta.	
Asiasanat yhteisöllisyys, uusyhteisöllisyys, voimaantuminen, itseohjautuvuus, osallisuus, taidepohjaiset menetelmät, yhdistystoiminta http://finto.fi/yso/fi/	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Teresa Sadik-Ogli	Number of Pages 59
Title Neo- communality – dimensions of Kino- workshops	
Supervisor(s) Ruut Kaukinen	
Subscriber and/or Mentor Euphoria Borealis ry/ Emilia Haukka	
Abstract This study examines the participant experiences in short film- workshops by Euphoria Borealis, a cinema-oriented organization. Characteristics for these workshops include communal working methods with tight schedules and limited resources. The study was conducted as a development assignment for Euphoria Borealis. The aim of this study was to produce knowledge about the participants' views and experiences in Kino- workshops and further development needs. Evaluation of the activity and assessment for development needs is crucial in order for the activity to progress further. The participants' views and experiences play a crucial role in this assessment for the organization. The study was conducted with qualitative methods. The data for the development assignment was gathered by examining the activity of Kino Love- workshop and by interviewing its participants. Definitions of community and neo-communality as well as the concepts of participation and empowerment worked as knowledge base for this study. The use of art-based methods in recreational activities also worked as framework for this study. This study provides knowledge about the benefits of creative and self-organizing activities in low threshold recreational activities. The knowledge can be used in the planning and development of similar activity. The results of this study give the organizations possibilities to provide communal and empowering experiences through art-based methods. In addition to the development assignment's goals the study opens the concept of neo-communality in the context of recreational community and thus brings forth the study subject's topicality from the perspective of organization activity.	
Keywords communality, neocommunality, empowerment, art-based methods, organization activity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 EUPHORIA BOREALIS RY	6
2.1 Euphoria Borealis ry	6
2.2 Euphoria Borealis ry elokuvatoimijoiden kentällä	8
2.3 Kino Movement	9
2.4 Kino Euphoria- työpajat	11
3 YHTEISÖLLISEN KINO- TYÖPAJATOIMINNAN TAUSTATEKIJÖITÄ	13
3.1 Yhteisön määritelmä yhteiskunnallisessa muutoksessa	13
3.2 Uusi yhteisöllisyys	15
3.3 Osallisuus ja voimaantuminen yhteisöllisessä ryhmätoiminnassa	17
3.4 Taidelähtöiset menetelmät ja kokemuksellinen taidetoiminta	19
4 TYÖN TOTEUTUS	21
4.1 Kehittämistyötä ohjaava kysymyksenasettelu	21
4.2 Laadullisen tutkimuksen lähtökohdat	22
4.2.1 Osallistuva havainnointi	23
4.2.2 Teemahaastattelut	25
4.3 Aineiston analyysi	26
5 TULOKSET	28
5.1 Osallistumiseen ohjaavat tekijät ja osallistumisen motiivit	28
5.2 Toiminta Kino- työpajoissa	30
5.3 Yhteisö Kino- työpajoissa	37
5.4 Osallistujien kehittämissuhteet	39
6 PÄÄTELMÄT	44
7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI	50
7.1 Tutkimuksen eettisyys	50
7.2 Tutkimuksen luotettavuus	51
LIITTEET	56

1 JOHDANTO

Yhteisöllisyys ja yhteisöt ovat muuttuneet nykypäivänä sosiaalisiksi verkostoiksi. Yhteisöjen rakenteet eivät enää perustu paikallisuuteen vaan ennemminkin yhdessä kokemiseen. (Maffesoli 1995, 44.) Myös harrastamiseen painottuva yhdistystoiminta tarjoaa alustoja yhdessä tekemiseen ja kokemiseen. Harrastusyhteisöt luovat alustan ihmisten kohtaamisille ja yksilöiden itsensä toteuttamiselle.

Käsittelen opinnäytetyössäni yhden yhteisön toimintamuotoa ja sen osallistujien kokemuksia yhdessä tekemisestä. Opinnäytetyössäni tutkin elokuvakulttuurin yhdistyksen, Euphoria Borealixen toimintaa ja kehittämistarpeita erityisesti yhteisöllisyyden näkökulmasta. Yhdistyksen toiminnan tavoitteena on kannustaa ja kehittää nuorten kulttuurin ja taiteiden tuntemusta ja monipuolistaa nuoren elokuvakulttuurin kenttää Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Euphoria Borealixen toiminta on ollut minulle tuttua jo ennen tämän opinnäytetyön aloittamista ja olen itse osallistunut yhdistyksen järjestämään toimintaan. Pidän sitä mielenkiintoisena työmenetelmiltään ja sisällöltään. Opinnäytetyö on tehty kehittämistyönä Euphoria Borealis- yhdistykselle. Yhdistyksen puolesta toiveena on selvittää, mitä osallistujat odottavat yhdistyksen toiminnalta, ja miten he kokevat Kino- työpajatoiminnan. Osallistujien ajatusten pohjalta yhdistys toivoisi saavan tietoa toiminnan mahdollisista kehittämissuunnitelmista.

Yhdistyksen toiminnan kehittämisen näkökulmasta olen kiinnostunut teemoista, jotka liittyvät yhteisöllisyyteen ja joissa on esillä uusyhteisöllisyys ja avoimen yhteisön muodostuminen. Olen kiinnostunut luovan yhdessä tekemisen vaikutuksista, voimaantumisen tunteen synnystä ja osallisuuden tunteesta. Euphoria Borealixen toiminnassa on yhtenä keskeisenä toiminnan muotona lyhytelokuvan tekeminen yhteisöllisin menetelmin. Opinnäytetyötäni varten osallistuin Kino Euphoria -työpajaan havainnoijan roolissa.

Yhdistyksen toiminta herättää kysymyksen, onko yhteisöllisyyden korostaminen tarkoitettu vastapainoksi suorituskeskeisen yhteiskunnan arvoille ja edistämään näiden arvojen kritiikkiin perustuvaa kokemista. Näen yhdistyksen toiminnan tutkimisen osana kansalais- ja järjestötyötä kiinnostavana ja hyödyllisenä, sillä yhdistyksen toiminta perustuu yhteisölliseen toimintaan, joka ilmentää tämän ajan sosiaalisten verkostojen toimintaa ja niihin liittymistä. Kino Movement -liike ja sen työpajamainen

toiminta ovat myös itsessään ilmiö, joka ansaitsee mielestäni enemmän huomiota ja näkyvyyttä. Yhteisöllisiä menetelmiä hyödyntävälle yhdistykselle on erittäin tärkeää saada tietoa osallistujien kokemuksista voidakseen arvioida ja kehittää organisoitumistaan ja työtapojaan niitä uudistavalla, yhdistyksen periaatteita ja avointa kansalais- ja järjestötyötä vastaavalla tavalla.

Etenen opinnäytetyöni raportoinnissa siten, että esittelen aluksi Euphoria Borealoksen toimintaa erityisesti elokuvatoimijoiden kentällä. Tähän liittyen tarkastelen luvussa 2 laajemmin lyhytelokuvaa elokuvan muotona ja rajauksena kontekstiin, jossa tutkimusaineistoni on kerätty. Luku 3 sisältää opinnäytetyöni aiheen rajaukseen liittyviä käsitteitä, joita ovat yhteisön määritelmät, uusyhteisöllisyys, osallisuus ja voimaantuminen sekä taidelähtöiset menetelmät ja kokemuksellinen taidetoiminta. Näiden lukujen jälkeen luvussa 4 siirryn työn toteuttamiseen, esittelen kehittämistyötä ohjanneet kysymykset, työn aineiston ja analyysimenetelmät. Lopuksi tarkastelen opinnäytetyöni tuloksia ja pohdin niitä työtä ohjanneiden kysymysten näkökulmasta ja myös laajemmin suhteessa yhteiskunnan muutokseen.

2 EUPHORIA BOREALIS RY

2.1 Euphoria Borealis ry

Euphoria Borealis ry on vuonna 2000 perustettu elokuvakulttuurin yhdistys, joka tarjoaa toimintaa kaikille elokuvasta kiinnostuneille ja elokuvan parissa toimiville. Yhdistys on kansainvälisen NISI MASA European Network of Young Cineman jäsenjärjestö Suomessa. Toiminnassaan Euphoria Borealis ry toteuttaa myös maailmanlaajuisen Kino- verkoston henkeä järjestäessään avoimia, matalan kynnyksen Kino Euphoria- työpajoja, joissa tehdään lyhytelokuvia. (Euphoria Borealis, 2016.)

Perustoimintansa kulut yhdistys kattaa jäsenmaksuilla, osallistumis- ja pääsymaksuilla järjestämistään tapahtumista sekä yhteistyökumppaneiden tuella ja Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä toiminta-avustuksella. Yhdistyksen perustoiminnan ul-

kopuolisiin projekteihin, kuten elokuvatyön kursseihin on saatu myös ulkopuolista rahoitusta muun muassa Taiteen edistämiskeskukselta. (Euphoria Borealis, 2016.)

Kohderyhmää toiminnalle ei ole rajattu selkeästi, mutta sen työpajat on suunnattu pääasiassa aikuisille. Toiminta on vapaamuotoista ja edellyttää itseohjautuvuutta. Kuukausittain järjestettävät Club Euphoria- lyhytelokuvanäytökset järjestetään yleensä ikärajoissa paikoissa, ja joidenkin Kino Euphoria- tapahtumien teemat ovat olleet ikärajoissa. (Euphoria Borealis, yhdistyksen kokous, 19.4.2016.) Yhdistyksen tavoitteissa on kuitenkin huomioitu erityisesti nuorten kannustaminen kulttuurin ja taiteiden tuntemukseen sekä nuorten elokuvakulttuurin kentän monipuolistaminen Suomessa ja maailmanlaajuisesti.

Yhdistyksen toiminnan keskiössä on kiinnostus visuaaliseen ja rajoja kokeilevaan ilmaisuun elokuvakulttuurin kentällä sekä yleisesti kansainvälinen kulttuuriyhteistyö. Yhdistys toimii audiovisuaalisen alan toimintaa kehittävänä ja monipuolistavana järjestönä. Jäsenilleen Euphoria Borealis tarjoaa mahdollisuuden osallistua sekä yhdistyksen että kansainvälisen verkoston tapahtumiin ja projekteihin. Yhdistys pyrkii avoimeen toiminnan suunnitteluun ja jäsenet saavat halutessaan myös osallistua yhdistyksen toiminnan ja hankkeiden suunnitteluun.

Yhdistys on toiminta-aikanaan järjestänyt erilaisia työpajoja ja yhteistyötoimintaa monipuolisesti alan toimijoiden kanssa. Vuosittain toimintaan on sisällytetty muun muassa kansainvälisen NISI MASA- elokuvakulttuurin verkoston käsikirjoituskilpailun järjestäminen Suomessa sekä elokuvanäytösten, klubien ja teemapajojen järjestämistä elokuvatilaisuuksien tai festivaalien yhteydessä. Yhdistys on järjestänyt myös lyhyitä parin päivän pituisia erityiskursseja, joilla on opetettu esimerkiksi linssidynamiikkaa. Kino- työpajoissa työkielenä on usein englanti monien kansainvälisten osallistujien vuoksi. (Euphoria Borealis 2016.) Laajamittaisiin Euphoria Borealoksen kansainvälinen hanke toteutettiin vuosien 2013- 2014 aikana Suomen ulkoministeriön kehitysyhteistyörahoituksella Lusakassa, Sambiasa. Kohderyhmänä hankkeessa olivat 16- 30 -vuotiaat elokuvan teosta kiinnostuneet nuoret aikuiset. Työpajan työryhmä koostui viidestä suomalaisesta tutorista sekä suomalaisesta ja sambialaisesta koordinaattorista. Työpaja tuotti neljä lyhytelokuvaa, jotka esitettiin lyhytelokuvajuhlilla Lusakassa

sekä Suomessa Around the World Shortly- näytöksessä joulukuussa 2013. (Euphoria Borealis 2014.)

Vuodesta 2011 lähtien yhdistys on järjestänyt kansainvälisen Kino- movement- verkoston suomalaisena yhdistysjäsenenä Kino Euphoria- tapahtumia, joissa tehdään lyhytelokuvia. Tähän mennessä elokuvia on valmistunut jo yli 300 kappaletta. (Euphoria Borealis 2016.)

2.2 Euphoria Borealis ry elokuvatoimijoiden kentällä

Elokuvayhdistykset ympäri Suomen järjestävät elokuvakulttuuria ja elokuvakasvatus- ta edistävää toimintaa tarjoamalla työpajatoimintaa, elokuvanäytöksiä ja elokuvata- pahtumia. Esimerkiksi Pohjois- Karjalan elokuvayhdistys ry tarjoaa toimintaansa kai- kenikäisille järjestäen pääasiassa elokuvatapahtumia ja - näytöksiä yhteistyössä elo- kuvakeskusten ja oppilaitosten kanssa (PKEY 2016).

Päämääriltään Euphoria Borealoksen toiminta painottuu muiden elokuvayhdistysten tavoin yleishyödylliseen toimintaan, tavoitteenaan monipuolistaa ja elinvoimaistaa elokuvakulttuurin kenttää. Elokuvakulttuurin monipuolistamisen lisäksi yhdistyksen toiminnan keskiössä on tuoda elokuvan harrastajat yhteen, yhteiseen yhteisöön. (Euphoria Borealis 2016.)

Yhdistyksen Kino Euphoria- tapahtumia vastaavia ryhmätoimintaa edistäviä lyhytelo- kuvatapahtumia järjestetään eri tahoilla, mutta ei täysin samalla menetelmällä. Uneton48- lyhytelokuvakilpailun toimintaidea on lähellä Kino Euphoria- tapahtumien toi- mintaa. Uneton48- lyhytelokuvakilpailu on Suomen suurin elokuvakilpailu, joka järjes- tetään keväisin. Toimintaa on järjestetty vuodesta 2008 ja sen takana on voittoa ta- voittelematon järjestö Uneton48 ry. (Uneton48, 2016.) Uneton48- kilpailussa yh- teneväisyys Kino- työpajoihin on toiminnan aikarajoituksessa. Uneton48- kilpailun idea on tehdä lyhytelokuvia 48 tunnin aikana. Muu prosessi ilmoittautumisesta eloku- van työstöön poikkeaa jonkin verran Kino Euphoria- tapahtumien toiminnasta. Kino Euphoria- tapahtumia luonnehtii yhteisöllinen työprosessi. Uneton48- kilpailussa oman tiimin kanssa tekeminen on kilpailun ytimessä.

Lapsille ja nuorille järjestetään lyhytelokuvakursseja ympäri Suomen. Kohderyhmältään ja toiminnan sisällöltään esimerkiksi Koulukino ry:n järjestämät Kelaamo- elokuvakurssit tarjoavat toimintaa elokuvan tekemisen parissa. Koulukino ry:n toiminta on suunnattu 13- 29- vuotiaille nuorille. (Kelaamo, 2016.) Kelaamo.fi on nuorille suunnattu elokuvayhteisö. Kelaamo järjestää nettisivuilla tarjotun sisällön lisäksi luentoja ja elokuvatapahtumia. Koulukinon toiminnan perustana on kasvatuksellinen päämäärä. Sen toiminta kannustaa kouluja elokuvan pariin ja tarjoaa opettajille elokuvakasvatuksen ja mediakasvatuksen välineitä. Koulukinon toimintaa rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. (Koulukino ry, 2016.)

Euphoria Borealis tekee yhteistyötä Suomessa eri elokuvafestivaalien ja – tapahtumien kanssa. Näytösyhteistyötä yhdistys on tehnyt monien elokuvafestivaalien yhteydessä. Näytösyhteistyöllä tarkoitetaan Euphoria Borealoksen jäsenien tuottamien lyhytelokuvien näyttämistä osana elokuva- festivaaleja. Yhteistyötahoja on vuosien varrella ollut muun muassa Night Visions, Uneton48, UNLIKE- festival, Lyhytelokuvapäivä, Sodankylän elokuvajuhlat, Tampere Film Festival, Espoo Ciné, Rakkautta ja Anarkiaa- festivaali, Loikka- tanssielokuvafestivaali ja Lens Politica. Edellä mainittujen festivaalien lisäksi Euphoria Borealis on osallistunut aktiivisesti myös kansainvälisiin elokuvatapahtumiin näytösyhteistyössä, kuten International Random Film Festivaliin, NISI MASA European Network of Young Cineman organisoimiin tapahtumiin ja niiden järjestämiseen sekä Kino- liikkeen kansainvälisiin tapahtumiin eri puolella maailmaa. (Euphoria Borealis 2016.)

2.3 Kino Movement

Euphoria Borealoksen järjestämät Kino Euphoria- lyhytelokuvatapahtumat ovat osa kansainvälistä Kino Movement -verkostoa. Kino Movement -liike sai alkunsa, kun joukko kanadalaisia perusti sen vuonna 1999. Liikkeen taustalla on vaikuttanut teknologian digitalisoitumisen kehitys, joka on muuttanut harrastajien elämää kaluston hintojen laskulla ja edullisempien, tekniikaltaan kehittyneiden digitaalisten kameroiden tarjoamisella markkinoille myös amatöörien käyttöön. Kalliin filmille kuvaamisen jää-

dessä historiaan elokuvan tekeminen sai uuden kokeilevan luonteen, jota on luonnehdittu termillä *Cinéma direct*. Tämän elokuvagenren luonteeseen kuuluu elokuvan tekeminen vaatimattomasti, niin sanotusti nolla budjetilla, täten elokuvanteossa tunteiden ja intuition rooli painottuu teorian sijaan. Lopputuloksena syntyy rohkeaa, tunteisiin ja intuitioon pohjautuvaa kerrontaa. Ajatuksena on myös tehdä elokuvaa elokuvan takia, demokraattisessa prosessissa. (Tribeca 2016.)

Kino- liikkeen keskeisessä roolissa on yhteisöllisyys ja hauskan pitäminen. Kansainväliset elokuvatyöpajat mahdollistavat uusien ihmisten tapaamisen ja yhdessä tekemisen sekä etenkin tunteen yhteisöön kuulumisesta. Kino- liikkeen kohokohdat näyttyvät Kino Kabaret- työpajoissa, jolloin osallistujat elävät väliaikaisessa yhteisössä, viettäen aikaa tiiviisti yhdessä 48 tunnin ajan elokuvia tehden. Kino- pajojen motto on: ”*Do well with nothing. Do better with little. But do it now!*”. Työmenetelmä perustuu siis heittäytymiselle, luovalle ongelmanratkaisulle ja rohkealle tekemiselle. (Tribeca 2016.) Kino- työpajojen viitekehyksessä olennaisena seikkana on rajattu aika elokuvan tekemisprosessille. Ajankäyttö on suurin eroavaisuus elokuvateollisuuden toimintaan ja elokuvan tuotannon kaareen verrattuna. Lyhytelokuvan määritelmäksi ei välttämättä riitä vain luonnehdinta ”lyhyt elokuva”. Elokuvan lyhyt muoto ei sinällään poista elokuvan sisällön ja muodon merkittävää suhdetta. Vaikka lyhytelokuva voidaan määritellä omaksi lajityypikseen, sen sisältöä kuvaavia termejä ja kategorioita on käytössä ehkä vielä enemmän kuin pitkien näytelmäelokuvien yhteydessä. Lyhytelokuvan kerrontakeinojen keskeisiä määritteitä on tiivistäminen ja hetkessä oleminen. Saara Cantellin mukaan lyhytelokuvan lumous piilee siinä, miten pääsy kokemukseen käy ajallisesti lyhyen hetken kautta. (Cantell 2011, 33, 111.) Kino- movementin lyhytelokuvat muodostavat rajatun aikansa vuoksi oman kategoriansa *Cinéma directin*, jonka voi myös määritellä improvisaatioelokuvaksi.

Lyhytelokuva ja etenkin Kino- työpajassa toteutettu lyhytelokuva ei tunnusta minikäänlaisia genererajoja tai sisällöllisiä sääntöjä tai rajoja. Lyhytelokuvan muoto mahdollistaa tarinan kertomisen ytimekkäästi kohdentaen sen tiettyyn aiheeseen. Lyhytelokuvaa voi tarkastella myös teoreettisemmasta näkökulmasta. Tanskalainen elokuvantutkija Richard Raskin on luonut lyhytelokuvan analyysille seitsemän muuttujaa sisältävän analyysimallin, jolla lyhytelokuvaa voi tulkita. Yhtenä näistä seitsemästä muuttujasta Raskin pitää yksinkertaisuutta ja toisaalta syvyyttä. Elokuvassa

yksinkertaisuus on samalla taloudellisuutta. Elokuvakerronnan yhteydessä taloudellisuudesta puhutaan, kun aihetta rajataan ja elokuvaan sisällytetään vain oleelliset seikat niin, että sen sanoman voi tiivistää yhteen lauseeseen. Tiivistämisen taito nähdään elokuvan syvyyden kasvattamisessa. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, 2016.)

Suomen solu Kino – liikkeessä, Kino Euphoria syntyi vuonna 2010 kolmen Euphoria Borealoksen jäsenen osallistuttua vuotta aiemmin kansainväliseen Kino- liikkeen työpajaan Wienissä. Siellä he olivat saaneet innokkeen kehittää osallistavaa työpajamuotoa myös Helsingissä. Kesällä 2010 Helsingin Pasilassa veturitalleilla järjestettiin ensimmäinen Kino Kabaret, jossa tutorina toimi ranskalainen Thomas Lesourd, johon Euphoria Borealoksen jäsenet olivat tutustuneet Wienissä. Ensimmäiseen työpajaan osallistui 15 yhdistyksen aktiivijäsentä, jotka olivat järjestämässä työpajaa myös seuraavana vuonna. (Euphoria Borealis ry 2016.)

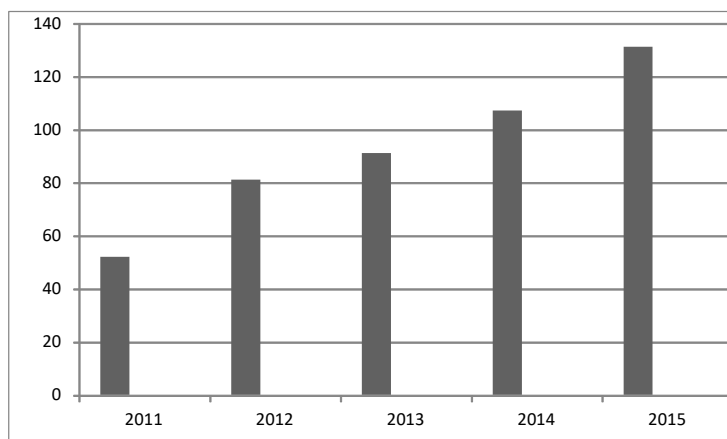
2.4 Kino Euphoria- työpajat

Yhdistyksen toiminnan keskiössä ovat vuodesta 2011 alkaen olleet Kino Euphoria – projektit eli lyhytelokuvatyöpajat, joissa elokuvia työstetään rajatussa ajassa yhteisöllisin menetelmin. Euphoria Borealis on järjestänyt myös kymmenen päivän mittaisia kansainvälisiä Kino Kabaret- tapahtumia, joiden aikana on tehty useita kymmeniä lyhytelokuvia. (Euphoria Borealis 2013, 2014.) Kino Euphoria- projekteissa osallistujat itse määrittelevät toteutettavien elokuvien mahdollisuudet. Elokuvat toteutetaan pääosin osallistujien omilla välineillä niitä luovasti käyttäen ja jakaen. Valmiit lyhytelokuvat siirretään verkkoon julkiselle pohjalle Vimeo- videoportaaliin.

Kino Euphoria -työpajoissa keskitytään lyhytelokuvaan elokuvan muotona. Se vastaa elokuvan tekemistä yleisesti prosessina, joka työllistää eri tekijöitä elokuvanteon eri vaiheissa. Tällöin elokuvan tekemisen alkuvaiheessa ideoidaan ja tehdään käsikirjoitus. Käsikirjoituksen tekeminen on yleensä prosessityöskentelyä, johon saa kuluun paljon aikaa. Suunnitteluvaiheen jälkeen alkaa elokuvan työstövaihe – elokuvan kuvaaminen. Tässä vaiheessa olennaisissa rooleissa toimivat elokuvan kuvaaja, ohjaaja, apulaisohjaaja, äänittäjä, valaisija, apulaiset sekä näyttelijät. Elokuvan järjes-

telyjä, kuvauspaikan etsimistä, lavastusta, puvustusta ja muuta tarpeistoa hoidetaan työryhmänä, jossa jäseniä on tuottajasta lavastajaan, puvustajaan ja juoksevien asioiden hoitajiin. Kuvausten jälkeisiin töihin kuuluvat kuvan ja äänen jälkityöt sekä elokuvan saattaminen lopulliseen muotoonsa. Elokuvan työstöprosessi on monivaiheinen ja koko prosessin aikana mukana tekemässä on joukko ihmisiä. Toisin sanoen, elokuvan tekeminen on ryhmätöitä. Kino- työpajoissa elokuvateollisuudelle tyypilliset työroolit sekoittuvat ja työprosessin kaari on erilainen kuin ammatillisissa tuotannoissa. Kino Euphoria- työpajat ilmentävät Kino- liikkeen periaatetta. Erityistä on yhteisöllinen menetelmä, joka mahdollistaa ihmisten kohtaamisen ja yhdessä tekemisen. Työpajoissa osallistujat toteuttavat lyhytelokuvia pienryhmissä. Työpajan aikana osallistujat muodostavat vapaamuotoisen yhteisön. Osallistuminen on vapaaehtoista, joten jokainen on työpajassa mukana omasta halustaan. Työpajoissa yhteisöllisyys ilmenee juurikin matalan kynnyksen osallistumisessa, yhteistyön tekemisessä ja yhdessä kokemisessa.

Kino Euphoria- työpajat ovat lisänneet tasaisesti yhdistyksen jäsenmäärää. Tällä hetkellä jäseniä on 139. (Euphoria Borealis, toimintakertomus 2015.)

Kuviossa näkyy Euphoria Borealoksen jäsenmäärän kasvu vuodesta 2011 vuoteen 2015. (Euphoria Borealis 2012-2015.)

3 YHTEISÖLLISEN KINO- TYÖPAJATOIMINNAN TAUSTATEKIJÖITÄ

Tässä luvussa paneudun opinnäytetyötäni ohjaavien kysymysten taustailmiöihin. Tarkastelen yhteisön ja yhteisöllisyyden määritelmää sekä yhteiskunnallisessa muutoksessa että yksilöllistymiskehityksen yhteydessä. Vertaan tämän päivän yhteisöllisyyden määritelmää perinteiseen käsitykseen yhteisöstä. Pohdin myös voimaantumisen ja osallisuuden teemoja yhteisöllisyyteen kiinnittyneinä ilmiöinä ja olennaisena osana yhteisöissä syntyvää tuotetta, sosiaalista pääomaa. Tähän liittyen olen kiinnostunut myös taidepohjaisten menetelmien merkityksestä osallisuuden ja voimaantumisen katalyyttinä. Tutkin yhteisölliselle tekemiselle ominaisia piirteitä harrastusyhteisössä, sillä eräänä tavoitteenani on tässä opinnäytetyössä muun muassa arvioida Euphoria Borealiksen Kino- työpajatoiminnalle asetettuja tavoitteita. Yksilöllistymiskehityksen mukanaan tuomat uudet yhteisöllisyyden muodot kertovat aikakautemme sosiaalisten suhteiden muodostumisesta. Avoimessa harrastustoiminnassa syntyvien yhteisöjen ja yhteisöllisyyden tutkiminen avaa tietä matalakynnyksisen toiminnan kehittämiskohteiden havainnoimiselle. Tällainen havainnointi on avuksi myös yhteisöpedagogin ammattialalla. Teoria uudesta yhteisöllisyydestä voi auttaa ymmärtämään yhdistystoiminnan ja kansalaisyhteiskunnan toimintamuotojen muutosta.

3.1 Yhteisön määritelmä yhteiskunnallisessa muutoksessa

Yhteisön määrite saa yleisnimikkeenä eri aloilla niille tyypillisiä, täsmentäviä merkityksiä. (Lehtonen 1990, 16.) Opinnäytetyöni viitekehyksessä yhteisön määritelmää on hyvä avata sosiologisen yhteisötutkimuksen ja erityisesti empiirisen yhteisötutkimuksen käsitteistä katsoen, jotta olisi helpompi verrata yhteisöjen muodostumista historiallisessa kaareissa verrattuna tämän päivän yhteisöllisyyden syntytekijöihin. Sosiologisen yhteisötutkimuksen kohteena ovat ryhmämuodostelmat ja niiden ilmentävä vuorovaikutus. Empiirisen yhteisötutkimuksen käsitteissä yhteisö voidaan käsitellä pääpiirteittään alueellisesti rajattuna yksikkönä sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen – ja yhteenkuuluvuuden tunteiden yksikkönä. (Lehtonen 1990, 17.)

Lehtosen mukaan yhteisö perustuu yhteisön jäsenten väliseen yhteisyyteen. Se voi ilmetä tunteina tai toimintana. Yhteisyyden käsitettä täsmennettäessä se voidaan nähdä vuorovaikutuksessa kehittyvänä ilmiönä, toiminnan kautta, tai tietoisuudessa vahvistuvana yhteenkuuluvuuden tunteena eli symbolisena yhteisyytenä. Symbolinen yhteisyys voidaan ymmärtää ryhmäidentiteettiä vahvistavana tietoisuusmuotona. (Lehtonen 1990, 23.)

Yhteisöllisestä toiminnasta on kyse, kun vuorovaikutukseen osallistuu yksilöistä muodostuva ryhmä, johon muut ryhmät tai ulkopuoliset toimijat voivat olla vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutukseen perustuvaa toimintaa voidaan kutsua toiminnalliseksi yhteisöksi. (Mt, 24-25.) Yhteisöille yhteisiksi piirteiksi Lehtonen määrittelee pysyvän ja välittömän vuorovaikutuksen, jossa määrittyvät jäsenten väliset vuorovaikutussuhteet, eli jäsenten ja ei-jäsenten välisen vuorovaikutuksen käyttäytymisnormit, yhteisön säännöt. (Lehtonen 1990, 24-25.)

Perinteisten yhteisöjen yhteydessä Aaro Harju mainitsee aidon yhteisöllisyyden, eli ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen, kiinnostuksen ja vastuun toisesta. (Harju 2003, 76.) Leena Kurjen näkökulmasta aidot yhteisölliset suhteet voidaan ymmärtää myös poliittisiksi suhteiksi. Aitoihin yhteisöllisiin suhteisiin liittyy sitoutuminen toimintaan ja toiminnan kokeminen merkitykselliseksi. Yhteisöllisten suhteiden aitouteen viitatessa voidaan ymmärtää yhteisen kokemusmaailman tai aatteen luovan yhteisöllisyyttä. Tällöin Kurjen mukaan ihmiset toimivat myös oman yhteiskunnallisen ajanjaksonsa rakentajina, eivätkä vain sen jäseninä. Yhteisöllisessä toiminnassa ihmiset ylittävät yksilöllisyytensä rajat yhteisessä toiminnassa ja luovat uudelleen oman sosiaalisen todellisuutensa. (Kurki 2000, 129-130.)

Modernisaation ja yksilöllisyyden kasvamisen aikanakin yhteisöjä ja niiden tarjoamaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja identiteetin lähdeä kaivataan myös tänä aikana. (Aro 2011, 52-53.) Aaro Harjun mukaan yhteisöllisyyden käsite koetaan ihmiselle myönteisenä asiana ja siksi yhteisöllisyyden paluusta tai sen lisäämisestä yhteiskunnassa on elätelty toiveita. Nykypäivän sosiaalisten ongelmien, kuten yksinäisyyden voidaan tarkastella johtuvan yhteisöllisyyden puutteesta. (Harju 2003, 70.) Mikko Saastamoisen mukaan yksilöllistyminen voidaan nähdä modernisaatioon liittyvänä ilmiönä, joka saa usein ongelman muodon. Yksilöllistymisen ongelmaa pyritään lääkitsemään pu-

heella yhteisöllisyydestä. Saastamoinen tarjoaa myös toisen tulkinnan, jonka mukaan uudet yhteisöjen muodot voidaan nähdä yksilöllistymisen käsitteellisenä jatkeena, jossa ihmiset valitsevat ja kuluttavat yhteisöjäsenyyksiä osana henkilökohtaisia elämäntapaprojektejaan. (Saastamoinen 2011, 63.)

Nykyinen myöhäismoderni yhteiskunta piirtää kontekstin, jossa myös tämän opinnäytetyön aihetta tarkastellaan. Verrattaessa traditionaalisten yhteisöjen kokonaisvaltaisuuteen, nykyajan yhteisöissä jäsenyys on aiempaa vapaammin valittavissa. Tänä päivänä yhteisöjen jäsenyys perustuu usein yhteiseen kiinnostuksen kohteeseen, esimerkiksi harrastukseen. Yhteisen harrastuksen ulkopuolella yhteisön jäsenet eivät välttämättä ole muuten tekemisissä keskenään. Olennaisena seikkana nykypäivän yhteisöissä on se, että niihin kuulutaan ja niistä erotaan yksilöinä, ei esimerkiksi perheenä. (Lehtonen 1990, 23.) Yksilön määrittelyt erilaisissa sosiaalisissa yhteyksissä ja identiteetin käsitteellistäminen ovat aikaamme määrittelevä ilmiö. (Kangaspunta, Aro, Saastamoinen 2011, 253.)

3.2 Uusi yhteisöllisyys

Modernisaation tuloksena ihmisten liikkuvuus, globalisaatiokehitys ja yhteiskunnan monimutkaistuminen ovat vaikuttaneet perinteiden heikkenemiseen ja paikallisista identiteeteistä irtautumiseen. Uuden yhteiskuntatutkimuksen mukaan yhteisöt perustuvat merkityksen ja identiteetin etsimiseen. Tietoverkkojen maailmanlaajuisesti avautuneet yhteydet ovat vaikuttaneet osaltaan avoimien yhteisöjen kehitykseen, joissa jäseniä yhdistävät yhteiset intressit. (Hautamäki 2005, 8-13.) Tietoverkot ja digitalisoituminen ovatkin vaikuttaneet yhteisöjen kehitykseen ja yksilöllisen yhteisöllisyyden muodostumiseen. Tässä ilmiössä sosiologisen perustelun mukaan, yhteisöjä koossa pitävät rakenteet eli sosiaaliset verkostot ovat muuttuneet digitaalisen median, talouden ja politiikan globalisoitumisen vuoksi. Muutoksen myötä yhteiskunnista on tullut entistä verkostomaisempia. (Heikkilä, Ahva, Siljamäki, Valtonen 2011, 167.) Yhteiskuntien verkostoituessa aiemmin esittämäni viittaus Lehtosen tekstiin empiirisen yhteisötutkimuksen käsitteistä ja alueellisuuden määritelmästä on muuttunut nykyajan yhteisöjä tarkastellessa. Yksilöitymiskehityksessä ja yhteisöjen muuttuessa verkostomaisemmiksi, on alueellisuuden merkitys niissä muuttunut. Tämän päivän

yhteisöt rakentuvat sosiaalisista verkostoista. Verkosto käsitteenä auttaa ymmärtämään nykyihmisen toimintaa kontekstissa, jossa mahdollistuu yhtä aikaa yksilöllisyys sekä yhteisöllisyys. (Heikkilä ym. 2011, 167.)

Uuden yhteisöllisyyden käsitteessä yksilö on keskeisessä roolissa toimiessaan sosiaalisissa verkostoissa omien päämääriensä mukaisesti. Uusyhteisöllisyyden keskustelussa individualismin ihannointi on kuitenkin alkanut murentua yhteisöjen toimiessa alustoina yksilöiden väliselle yhdessä kokemiselle. (Autio 2011, 92-93.) Michel Maffesolin uusyhteisöllisyyden (1995,44) määritelmässä yksilön arvo nähdään suurempana hänen ollessaan osana ryhmää kuin yksilönä. Tässä heimoistumisen ajatuksessa yksilöllisyyden erityinen asema väistyy yhteisen kokonaisuuden tieltä, jossa yksilö määrittyy vain toisen ihmisen kautta. (Maffesoli 1995,90.) Kyseessä on siis yksilöllistymiskehityksen, individualismin ihannoimisen jälkeinen vaihe, jossa palataan yhteisöllisyyden juurille. Aution mukaan Maffesolin määritelmässä uudet yhteisöllisyyden muodot rakentuvat harrastus-, kulutus- ja elämäntapayhteisöjen ympärille. (Autio 2011, 92.)

Yhdistystoiminnan ja kolmannen sektorin näkökulmasta uusyhteisöllisyyden ilmiötä voidaan tarkastella kolmannen sektorin muutosten yhteydessä. Vapaa-ajan yhdistysten määrän kasvu heijastaa myös ihmisten kiinnostusta hetkellisen tyydytyksen tuomaan toimintaan, jolloin perinteistä pitkän tähtäimen toimintaa ilmentävien yhdistysten suosio on laskenut. (Saukkonen 2013, 9.) Kehityksen voi nähdä olevan seurausta sosiaalisten verkostojen uusyhteisöllisestä luonteesta.

Euforia Borealiksen toiminnassa jäsenyyttä voi tarkastella eri näkökulmista. Yhdistyksen toiminnan voi nähdä tarjoavan yhteisön samanmielisille tai alustan itsensä toteuttamiselle ja kokemusten hankkimiselle. Toimintaan osallistuminen ei vaadi pitkäaikaista sitoutumista. Yhdistyksen toiminta mahdollistaa toisilleen vieraiden ihmisten saattamisen yhteisen asian äärelle, mikä on yksi kansalaisyhteiskunnan perinteistä tehtävistä. (Saukkonen 2013, 18.) Tänä aikana olemisen teemaan kuuluu itsemme määrittely yhteisöihin kuulumisen ja niissä osallisina olemisen kautta. Jälkmodernissa yhteiskunnassa identiteettiä määritellään elämäntapavalintojen kautta. Yksilöllistyminen ja yksityisyys muuttavat muotojaan verkkoyhteisöjen sosiaalisilla kanavilla, joissa yksilö voi olla sosiaalinen valitsemisissaan yhteisöissä ja samalla il-

mentää yksilöllisesti esimerkiksi vaihtoehtoista elämäntapaa yhtyen samalla suurempaan vaihtoehtoiseen elämäntapayhteisöön. (Kangaspunta, Aro, Saastamoinen 2011, 254- 255.)

3.3 Osallisuus ja voimaantuminen yhteisöllisessä ryhmätoiminnassa

Osallisuuden ja voimaantumisen käsitteet ovat tärkeässä roolissa tutkittaessa Euphoria Borealiksen toimintaa. Osallisuus- termillä määritellään osallistujan roolia jossakin toiminnassa. Keskeistä osallisuudessa on, että toiminnassa osallistuja on toiminnan subjekti eli tekijä, ei toiminnan kohde. Toiminnan tekijänä yksilöllä on valtaa ja vastuuta vaikuttaa ja osallistua itseään koskeviin asioihin. (Salmikangas 2002, 97.)

Euphoria Borealiksen toimintaideaan kuuluu toiminnan avoimuus. Kuka tahansa elokuvan tekemisestä kiinnostunut on tervetullut mukaan toimintaan. (Euphoria Borealis, 2016.) Yhdistyksen määritellesä osallistumisen mahdolliseksi kenelle tahansa ja huomioiden työpajojen matalat osallistumismaksut, voidaan puhua matalan kynnyksen elokuvatoiminnasta. Matalan kynnyksen määritteellä pyritään lisäämään palvelun tai toiminnan saavutettavuutta ja yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia. Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien tarjoamisella pyritään lisäämään sosiaalista osallisuutta. Matalan kynnyksen -termiä käytetään usein järjestösektorin tarjoamien erilaisten hyvinvointipalvelujen yhteydessä. Kynnyksen madaltamisella tarkoitetaan palveluihin pääsyn helpottamista ja esteiden vähentämistä erityisesti heikossa asemassa oleville. (Leemann. Hämäläinen 2015,1, 7.)

Kino Euphoria -työpajat tarjoavat osallistujille tilan itseilmaisulle ja kokemiselle. Kino Euphoria- tapahtumissa työmenetelmä tukee ja edellyttää osallistujien itseohjautuvuutta. Itseohjautuvuudella pyritään sallimaan osallistujille ilmaisun vapaus ja mahdollistamaan Kino- pajojen toimintakulttuuriin kuuluva kokeilullisuus. Itseohjautuvuus edellyttää kykyä ottaa vastuuta ja motivoituneisuutta oma-aloitteiseen tekemiseen. (Lönnroth 2012, 33.) Itseohjautuvuudella on mahdollisuus edistää yksilön aktiivisuutta. Aktiivisuus ja itseohjautuvuus ovat myös osa vaikuttamista, osallisuutta ja demokraattisuutta. (Nyman 2006, 42.)

Positiivisessa merkityksessä itseohjautuvuus tarjoaa mahdollisuuden vahvistavalle kokemukselle. Yhdistyksen toiminnan irtisanoutuessa kilpailullisuudesta, kannustaa se samalla toimintaan osallistuvia luovaan työskentelyyn ja kokeilevaan informaaliin oppimiseen eli yhdessä kokeilemalla tekemiseen ja oppimiseen. Edellä kuvatun kaltaisen oppimisen malli nähdään vastakohtaksi ohjatulle, suunnitellulle ja muodolliselle oppimiselle, josta vastuussa on muodollisesti pätevä opettaja. (Nyyssölä 2002, 17.)

Voimaantumis- käsitettä käytetään kuvailemaan sisäisen voiman tunteen tuomaa myönteistä ja vapauttavaa kokemusta. Termi voimaantuminen on käännös englanninkielisestä sanasta empowerment. Juha Siitosen voimaantumisteorian mukaan sisäisen voimantunteen kategorioihin kuuluvat vapaus, vastuu, arvostus, luottamus, konteksti, ilmapiiri ja myönteisyys. Ne ovat kytkeytyneinä ja merkityssuhteessa keskenään. Siitosen mukaan sisäisen voimantunteen saavuttamisessa vapaus ja itenäisyyden kokeminen ovat keskeisessä asemassa voimaantumisprosessin alkuvaiheessa. Yhteisöllisessä ryhmätoiminnassa osallisuus selittyy voimaantumisen kautta. Siitosen mukaan sisäisen voiman tunteen myötä koettu vapaus tukee vastuun ottamista. Vapaus ja vastuu ovat myös molemmat yhteydessä yhteisön turvalliseksi koettuun toimintaan ja ilmapiiriin, jossa voi kokea arvostusta ja luottamusta. Turvalliseksi koetussa ilmapiirissä ihminen voi uskaltautua luoviin ratkaisuihin ennakkoluulottomasti. Sisäisen voimantunteen saavuttaneella ihmisellä on halu yrittää parhaansa ja ottaa vastuu myös yhteisön toisten jäsenten hyvinvoinnista. (Siitonen 1999, 59- 62.)

Siitosen määrittelyjen perusteella, Kino- työpajojen toiminnassa vapauden voi nähdä toteutuvan toiminnan vapaaehtoisuudessa, toimintavapaudessa, valinnan vapaudessa ja oman kontrollin säätelyssä työpajatoiminnassa. Kontekstin käsitteestä puhuttaessa Kino- työpajojen toiminnassa, voidaan yhdistyksen toimintaympäristö rajata luovaksi, sosiaalisesti, taiteellista toimintaa toteuttavaksi kulttuuritoiminnaksi. Tarkemmin katsoen se voidaan rajata audiovisuaalista sisältöä tuottavaksi ryhmätoiminnaksi.

Ryhmätoiminnassa osallisuuden kokemusta määrittelee ryhmän hyväksynnän tunteminen ja tervetulleeksi tuntemisen kokemus. Ryhmän avoimuus ja ennakkoluulottomuus ovat edellytyksiä yksilön tervetulleeksi tuntemisen kokemuksessa. Euforia

Borealikesen toiminnan kontekstissa tasa- arvoisuus, innostuneisuus ja mahdollistaminen kuuluvat yhdistyksen toimintaperiaatteisiin. (Euphoria Borealis 2016.)

Siitosen kirjoituksissa voimaantumisen keskeisimmäksi päämääräksi tai tuotteeksi syntyy ihmisen ymmärrys itsessään olevasta auktoriteetista, itseluottamuksesta ja itsetuntemuksesta. Siitonen kirjoittaa voimaantumisesta prosessina, jossa autonomisuus ja toimintavapaus ovat keskeisiä käsitteitä. Voimaantumisen esteinä voi hänen mukaansa olla esimerkiksi liiallinen toiminnan ohjaus. Voimaantumisen on vaikeaa toteutua myös ilman toimivaa yhteisöä, luottamuksellista yhteistoimintaa ja tasa-arvoisen osallistumisen mahdollisuutta. (Siitonen 1999, 62.)

3.4 Taidelähtöiset menetelmät ja kokemuksellinen taidetoiminta

Euphoria Borealikesen järjestämä toiminta yhdistää elokuvailmaisusta kiinnostuneita. Kino- työpajoissa toiminnan keskiössä on elokuvien tekeminen yhdessä muiden osallistujien kanssa. Elokuvien tekemisessä on kyse luovasta aktiviteetista ja prosessityöskentelystä.

Tarkasteltaessa työpajojen työskentelytapaa, voidaan siitä löytää yhtäläisyyksiä taidelähtöisten menetelmien kanssa. Taidelähtöiset menetelmät tai taiteen soveltava käyttö lukeutuvat kulttuuri- ja taidepohjaisiin työmenetelmiin. Edellä mainittuja työmenetelmiä on nimitetty eri termein, kuten: taiteen soveltava käyttö, luovat menetelmät tai taidelähtöiset menetelmät. Näillä nimityksillä on pyritty tuomaan eroa jo vakiintuneisiin käsitteisiin kuten taideterapia tai taidekasvatus. (Känkänen, Rainio 2010, 7.) Taiteen soveltavassa käytössä merkittävässä roolissa on prosessi ja työskentely, jonka aikana mahdollisuus kokemiseen tai oppimiseen syntyy. Lopputulos ei useinkaan ole taiteen soveltavassa käytössä pääasia. (Känkänen, Rainio 2010, 4-17.)

Merkittävää taidepohjaisten menetelmien käytössä on se, että taideilmaisun avulla on mahdollista löytää itsestään uusia voimavaroja ja osaamista. (Känkänen, Rainio, 6, 2010.) Kino- työpajoissa työprosessin rooli korostuu, sillä aika suunnitteluun ja työstämiseen sekä välineet elokuvan tekemiseen ovat hyvin rajatut, jolloin varmuus lopputuloksen tavoitteiden mukaisesta laadusta voi vaihdella. Kino- työpajojen työpro-

sessissa voi siis nähdä yhtäläisyyksiä taidepohjaisten menetelmien ideaan. Kino-työpajojen menetelmä tehdä elokuvia poikkeaa elokuva-alan toiminnasta juuri työskentelymetodin suhteen. Menetelmää voisi luonnehtia elokuvalähtöiseksi menetelmäksi; Kino-nimityksen mukaisesti Kino- menetelmäksi.

Kun ajatellaan taidepohjaisen menetelmän soveltamista elokuvakulttuurin harrastusyhteisöstä käsin, on mielekästä tarkastella toimintaa osallistujan kannalta. Osallistujia, harrastajia sitoo toimintaan mukaan mielenkiinto elokuvan tekemiseen yhdessä muiden kanssa. Osallisuuden näkökulmasta henkilö on osallistuessaan toimintaan jäsen yhteisössä, jossa hän saa jakaa muiden kanssa elokuvan tekemiseen liittyvän kokemusmaailman. Taidemenetelmien tarjoama kokemuksellisuus perustuu kokijan näkökulmaan, henkilökohtaiseen näkemykseen ja tunteeseen. (Känkänen, Rainio 2010, 6.) Kokemuksellisuus Kino-työpajoissa tuo lisäarvon työpajojen päätoimelle, eli elokuvan tekemiselle. Tämä tuo työpajatyöskentelyyn uudenlaisen painotuksen, jossa osallistujat määrittelevät oman tekemisensä luonteen ja näin luovat yhteisönsä.

Taidepohjaiset menetelmät hyödyntävät taidetta välineenään, sillä taiteen tekemisen kautta on mahdollisuus lisätä hyvinvointia. Taidetta voidaankin tarkastella hyvinvoinnin näkökulmasta, kuten Opetusministeriön julkaisussa. Taiteelle ja kulttuurille annetaan julkaisussa kolme näkökulmaa hyvinvointiin vaikuttavien ominaisuuksien takia. Ensinnäkin taiteen itseisarvo voidaan nähdä merkityksenä, joka lisää hyvinvointia. Samoin voidaan nähdä taiteen välineellinen merkitys, jolloin taidetta voidaan hyödyntää esimerkiksi kasvatuksessa. Lisäksi julkaisussa kirjoitetaan taiteen muovaavasta vaikutuksesta yhteisöön tai alueeseen, jolloin vaikutuksena syntyy tietoa, luottamusta ja sosiaalista pääomaa. (OKM 2008, 17.)

Taiteen välineellinen merkitys tarjoaa Seppo Väänäsen mukaan mahdollisuuden, jonka avulla kokijat yrittävät ymmärtää ja kokea itseään suhteessa itseen, muihin, ystäviin ja yhteisöön sekä yhteiskuntaan ja kulttuuriin, luontoon ja maailmaan – ylipäänsä ympäristöönsä ja olemiseen siinä. Luova prosessi syntyy, kun taiteen avulla luodaan kokemukset itselle ja muille nähtäväksi. Kokemuksellisessa taidetoiminnassa ja taiteen soveltavassa käytössä yleensä, taiteellinen tuotos ei ole itseisarvossa vaan välineenä ratkomassa yhteiskunnallisia ja inhimillisiä ongelmia. (Väänänen 2001, 35.)

Kino- työpajoissa elokuva taiteen muotona saattaa ihmiset yhteisen tekemisen äärelle. Työpajoissa yhteisöllinen toimintatapa tuottaa lyhytelokuvien lisäksi sivutuotteenaan niin kutsuttua sosiaalista pääomaa. Sosiaalisen pääoman käsitettä voi tarkastella laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa ja eri teorioista käsin. Yhdistystoiminnan ja harrastustoiminnan kentällä ilmiötä voi tarkastella Robert D. Putnamin teorian kautta, jossa omaehtoinen kansalaistoiminta itsessään tuottaa sosiaalista pääomaa. (Baerenholdt, Aarsaether 2007,80.) Putnamin teoriassa sosiaalinen pääoma vaikuttaa yksilöiden hyvinvoinnin kokemukseen, empatiakyvyn lisääntymiseen ja kokemukseen elämänlaadun paranemisesta. (Ruuskanen 2007,12.)

4 TYÖN TOTEUTUS

4.1 Kehittämistyötä ohjaava kysymyksenasettelu

Pyrin kysymysten asettelussa ja sen muotoilussa ottamaan huomioon tilaajan toiveen selvittää yhdistyksen toimintaan osallistuneiden ajatuksia toiminnasta ja tätä kautta löytää mielipiteitä mahdollisista kehittämistarpeista. Lähestyn kehittämistyön aihetta yhdistyksen toimintaperiaatteiden kautta. Tutkin, täyttyvätkö yhdistyksen matalakynnyksisen työpajatoiminnan tavoitteet sekä minkälaista on yhteisöllisyys Kino Euphoria- työpajoissa. Kysymysten muotoilulla haluan myös luodata toimintaan osallistujien käsityksiä matalan kynnyksen harrastustoiminnasta ja uusyhteisöllisyydestä. Näin pyrin tuottamaan tilaajalle tietoa yhdistyksen yhteisöstä.

Pyrin vastaamaan kysymyksiin keräämäni aineiston kautta. Selvittämällä, minkälainen yhteisö Kino Euphoria- työpajoissa muodostuu, on mahdollista myös kartoittaa työpajatoiminnan kehittämistarpeita. Yhteisön määrittelemisessä olennaista on keskittyä siihen osallisiin ihmisiin, eli tässä tapauksessa Kino- työpajan osallistujiin, joiden kokemuksia tuon esiin haastatteluaineiston kautta.

Tutkimuksen tulosten pohjalta pohdin, minkälaiset tekijät ovat oleellisia yhteisöllisyyden muodostumiselle avoimissa harrastusyhteisöissä sekä minkälaisen alustan matkan kynnyksen harrastustoiminta mahdollistaa yhteisöllisyyden muodostumiselle

4.2 Laadullisen tutkimuksen lähtökohdat

Valitsin tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen menetelmät, koska tarkoitukseni on selvittää yhteisön toimintaa sekä osallistujien henkilökohtaisia ajatuksia ja kokemuksia kyseisestä toiminnasta. Laadullisessa tutkimuksessa tavoitteena on, että tutkimusaineisto toimii apuvälineenä asian tai ilmiön ymmärtämisessä. (Vilkkä 2005, 126.) Laadullisen tutkimuksen yhteydessä puhutaan aineiston harkinnanvaraisesta näytteestä tai tarkoituksenmukaisesta poiminnasta, jolla tarkoitetaan tutkimuksen aineiston tieteellisenä kriteerinä olevan sen laadun eikä aineiston määrän. (Eskola & Suoranta 2003,18, 61.)

Keräsin tutkimusaineistoni käyttäen tutkimusmenetelmänä osallistuvaa havainnointia ja puolistrukturoitua teemahaastattelua. Katsoin osallistuvan havainnoinnin sopivaksi menetelmäksi, kun keräsin aineistoa Kino- työpajan toiminnallisesta prosessista. Osallistuvalla havainnoinnilla tutkijan on mahdollista tehdä havainnot tutkittavan yhteisön sosiaalisista ja kulttuurisista piirteistä. Tutkijan rooliin kuuluu osallistuvassa havainnoinnissa olla mukana yhteisön toiminnassa sekä tutkijan että kanssaihminen roolissa. Näin tutkijan on mahdollista tehdä havainnot tutkimastaan ilmiöstä vuorovaikutuksessa tutkittavan aiheen parissa. (Vilkkä 2005, 120.)

Teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä toi mahdollisuuden kuulla osallistujien tulkintoja ja kokemuksia Kino- työpajasta. Teemahaastattelulla pyritään saamaan esiin ihmisten tulkintoja asioista ja niiden merkityksistä sekä löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Haastatteluun valitut teemat perustuvat tutkittavasta ilmiöstä jo tiedettyyn aineistoon. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 76.)

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu, jossa edetään etukäteen valittujen teemojen ja kysymysten mukaisesti. Teemahaastattelu on muodoltaan osittain avoin, jolloin se mahdollistaa haastateltavan vastata myös vapaamuotoisemmin ja haastattelijan esittää tarkentavia lisäkysymyksiä. (Vilkkä 2012, 75.) Toisaalta teemahaastat-

telussa ennalta rajatut teemat takaavat sen, että jokaisen haastateltavan kanssa on käsitelty jokseenkin samoja aiheita. Haastatteluissa yhteisesti käsitellyt teemat helpottavat myös haastattelumateriaalin jäsentelyä analyysivaiheessa. (Eskola & Suoranta 2003, 87.) Käytin haastatteluissa yhtenäistä kysymyspohjaa. Haastattelujen painopisteet kuitenkin vaihtelivat haastateltavan henkilön mukaan.

4.2.1 Osallistuva havainnointi

Keräsin aineistoa tutkielmaani varten Kino Love- tapahtumassa 12–14.2.2016 Helsingissä. Dokumentoin Kino- työpajan vaiheita videoimalla tapahtumia. Olin mukana työpajassa perjantai-illasta sunnuntai- iltaan. Osallistuin toimintaan havainnoijan roolissa ja pääasiassa seurasin yhden työryhmän työskentelyä sen tehdessä lyhytelokuvan alusta loppuun asti. Olin lopulta myös osa työryhmää ja toimin sen työssä apunaan muun muassa valaisussa.

Työpajassa tehtyä havainnointimateriaalia olen tässä tutkimuksessa käyttänyt Kino-työpajojen prosessin tulkitsemisessa ja yhteisöllisyyden muotojen havaitsemisessa. Tavoitteenani oli tehdä havaintoja yhteisöllisyyden ilmentymisestä Kino-työpajassa. Pyrin havainnoimaan työpajan osallistujien vuorovaikutusta ja työpajassa vallitsevaa ilmapiiriä tavoitteenani tehdä havaintoja yhteisöllisyyden ilmentymisestä. Työpajan havainnointi osaksi toimintaan osallistuen oli mielestäni tärkeää, jotta voin opinnäytetyön tekijänä ymmärtää työpajan luonteen ja toimintamallin. Osallistumalla ja kokeamalla työpajan tunnelman minun oli tutkijana mahdollisuus saada kokonaisvaltaisempi kuva toiminnan luonteesta. Voin myös helpommin jäsenellä muista lähteistä saamaani tietoa, kun kokemusympäristö on tuttu. Vilkan mukaan osallistuvan havainnoinnin metodilla voi tutkia yhteisön toimintatapoja, vuorovaikutusta toimijoiden kesken sekä heidän toimintaansa liittyviä asioita ja ilmiöitä. (Vilka 2005, 120.)

Kino- työpajojen menetelmä oli minulle ennalta tuttu, ja minulla oli kokemusta toiminnasta osallistujan roolissa. Pohjatietoni toivat oman lisänsä havainnointiin, joka on luonteeltaan muutenkin subjektiivista toimintaa. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkijan omat ennako-odotukset ja tausta suuntaavat havainnoidessa helposti huomion jo ennalta tunnettuihin asioihin. Tutkimusmenetelmän luonteen mukaisesti relevantte-

ja kohtia havaittavasta ilmiöstä jää helposti huomaamatta. (Eskola & Suoranta 2003, 102.)

Pohjatiedoistani oli hyötyä havainnoinnin suunnittelussa, sillä tiesin suurin piirtein, mitä työpajassa tulee tapahtumaan. Osasin odottaa hektistä toimintaa, jossa ajattelin videokameran olevan hyvä apuväline havaintojen tekemisessä. Ajatukseni oli käyttää videodokumentointia omana muistiinpanovälineenäni, jonka avulla voisin palata tulkitsemaan havaintoja myös työpajan jälkeen eri mielentilassa ja virkeystasossa. Videomateriaali toimii tässä tutkimuksessa etnografisena aineistona yhdessä kirjoittamieni muistiinpanojen kanssa. Kirjoitin videomateriaalista havainnot myös kirjalliseen muotoon ja lisäsin ne osaksi kirjallisia muistiinpanojani viikonlopulta. Yhteensä kirjoitettua aineistoa havainnoinnin pohjalta on kymmenen (10) sivua. Osallistuvan havainnoinnin kautta saatu aineisto toimi apuna teemahaastattelun teemojen ja kysymysten muotoilussa.

Havainnoinnin kautta minun oli mahdollista tutustua yhteisöön ja osallistujiin yhteisen tekemisen ohessa. Lähetin kutsuja pääasiassa osallistujille, joiden kanssa olin josain määrin ollut yhteydessä Kino- työpajan aikana, sillä arvelin näin madaltavani kynnystä osallistua haastatteluun.

Kino Love- viikonloppuun osallistuminen oli siis tämän tutkielman kannalta hyödyllistä, koska muun muassa saatoin helpommin tavoittaa osallistujia ja saada heidän yhteystietojaan. Myös tutkimusaiheeni selkiytyi keskustellessani Kino- työpajan aikana yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan kanssa. Esitellessäni itseni opinnäytetyöntekijänä ja työpajan havainnoijana, sain samalla tiedotettua asiani kaikille osallistujille. Tiedotteeni ansiosta osalle heistä jatkossa lähettämäni haastattelupyynnö ei tullut täysin yllätyksenä. Osallistujia tavatessani ja heidän kanssaan keskustellessani voin jo alkaa suunnitella tutkimuksen seuraavaa vaihetta eli teemahaastattelun aiheita. Työpajan aikana minun oli mahdollista kartoittaa osallistujien joukkoa ja suunnitella heidän osallistumisensa perusteella, kenelle haastattelukutsun lähetän.

4.2.2 Teemahaastattelut

Teemahaastattelulle tyypillistä on saada tietoa tutkittavan ilmiön perusluonteesta ja – ominaisuuksista. (Hirsjärvi & Hurme, 41, 1982.) Teemahaastattelussa aihepiirit on ennalta määritelty mutta niiden järjestys ja laajuus vaihtelevat haastattelusta toiseen. (Eskola & Suoranta, 86, 2003.) Katsoin teemahaastattelun sopivaksi tavaksi saada tietoa osallistujien kokemuksista yhdistyksen toiminnassa ja erityisesti Kino- työpajoissa. Laadin listan teemoista ja tein tukikysymyksiä jokaisen teeman alle. Tukilistani kysymyksineen lähestyy puolistrukturoidulle haastattelulle tyypillistä rakennetta, jossa edetään aiheesta ja kysymyksestä toiseen. Tein selkeän listan aiheista ja kysymyksistä avuksi haastatteluun.

Lähetin haastattelukutsuja Kino Love- viikonloppuna tapaamilleni osallistujille ja lisäksi muutamalle satunnaiselle osallistujalle, joiden yhteystiedot olin ottanut ylös Kino Love- työpajassa. Valitsin kutsumani osallistajat alustavien tietojeni perusteella. Pohjatietoni perustuivat työpajassa tehtyihin havainnoiteihin osallistujista, osittain heidän kanssaan käytyihin keskusteluihin ja ilmoittautumislomakkeissa kerrottuihin asioihin. Työpajan ilmoittautumistiedot olivat Kino Love- viikonloppuna tapahtumapaikan seinällä. Niissä mainittiin osallistujan yhteystietojen lisäksi muun muassa heidän toiveensa viikonloppun työpajan tehtävistä. Valintaani vaikutti tehtävät, joissa osallistajat olivat toimineet Kino Love- viikonloppuna. Pyrin kutsumaan haastatteluun Kino- pajassa eri tehtävissä toimineita osallistujia. Ajatuksenani oli, että erilaisiin tehtäviin hakeutuneilla osallistujilla saattaa olla erilaisia näkökulmia.

Lähetin haastattelukutsun kolmelletoista (13) Kino Love- työpajan osallistujalle, joista seitsemän (7) vastasi ja viisi (5) vastanneista osallistui haastatteluun. Haastattelujen määrään vaikutti käytettävissä ollut aika. Tavoitteenani oli haastatella vähintään viittä osallistujaa.

Lähetin haastattelukutsut sähköpostilla ja pidin haastattelut Helsingissä haastateltavan luona, kaupungin kirjastossa ja Nuorisosiainkeskuksen tiloissa. Tein haastattelut vuoden 2016 maaliskuun ja huhtikuun aikana. Nauhoitin haastattelut ääninauhurilla. Jokainen haastattelu kesti 1,5- 2 tuntia. Litteroin haastattelut sanatarkasti, jolloin yhden haastattelun litteroitu versio on pituudeltaan 18- 27 sivua. Tein kolme haastat-

teluista suomeksi ja kaksi haastattelua englanniksi. Englanninkieliset aineistot kään-
sin suomeksi analyysiä tehdessäni.

Haastateltavat olivat ikänsä ja sukupuolensa perusteella heterogeeninen ryhmä, jois-
ta suurimmalla osalla oli kokemusta Euphoria Borealoksen toiminnasta myös muualta
kuin Kino Love- työpajasta. Jokaisella haastateltavalla oli jossain määrin aiempaa
kokemusta elokuvan tekemisen eri osa-alueilta. Joukossa oli audiovisuaalisen alan
ammattilaisia sekä saman alan harrastajia ja yksi opiskelija.

Teemahaastattelun tueksi tein kysymysrunгон, joka koostuu kahdestakymmenes-
täyhdeksästä (29) kysymyksestä, jotka olen jakanut neljään osioon. Osiot käsittävät
1) alustusosion, eli kysymyksiä osallistujan osallistumisesta yhdistyksen toimintaan,
2) Kino Euphoria- osion, joka sisältää kysymyksiä Kino- työpajoihin liittyviä kysymyk-
siä, 3) Yhdistyksen toimintaan liittyviä kysymyksiä ja 4) kehittämiseen liittyviä kysy-
myksiä. Kysymyksen asetteluissa pyrin henkilökohtaiseen ja kokemuspohjaiseen lä-
hestymiseen. Pyrin etenemään haastattelurungon kysymysten mukaisesti, mutta jos-
kus kysymykset tulivat haastateltavan puheessa käsitellyiksi eri yhteydessä. Haastat-
telurungon kysymyksiä käytin siis tarpeen mukaan, mutta pyrin käymään kaikki ky-
symysten sisällölliset asiat läpi haastateltavien kanssa. Haastattelun alussa kerroin,
minkälaisesta haastattelusta on kyse. Selvensin, että tarkoituksena on antaa haasta-
teltavan puhua vapaasti mieleen tulevista asioista, mutta pyrin kuitenkin käymään
läpi valmistelemäni kysymykset. Pyrin pitämään haastattelutilanteen rentona ja kes-
kustelunomaisena. Esitin tarkentavia lisäkysymyksiä aiheiden mukaan. Osassa haas-
tatteluista keskustelu ja aiheet rönnyilivät paljonkin. Tällaisessa tilanteessa huomasin
haastattelurungon tukevan hyvin teemoissa pysymistä.

4.3 Aineiston analyysi

Analyysiä varten litteroin haastattelujen äänitteet tekstimuotoon sekä kirjoitin raportin
videomuistiinpanoina tehdystä havainnoinnista. Litteroitu aineistoni on melko laaja
(106 sivua), koska litteroin haastattelut sana sanalta. Litterointivaiheessa hahmottelin
jo aineistoa haastattelun kysymysten mukaisten teemojen alle. Kvalitatiivianalyysillä

pyritään ryhmittelemään ja yhdistämään aineistoa selkeämmäksi, jotta siitä voi tehdä tulkintoja helpommin (Vilkkä 2007, 81).

Aineiston analyysissä käytin apuna teemoittelua. Teemoittelulla on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineistossa. (Eskola & Suoranta 2003, 74.) Teemojen muotoilussa auttoivat haastattelun kysymysrungon kysymykset. Pyrin teemojen muotoilussa huomioimaan opinnäytetyöni kehittämistyötä ohjaavat kysymykset.

Haastatteluaineiston analyysissä, pyrin löytämään yhteiset tekijät, eli teemat, joista jokainen haastateltava on sanonut jotakin. Kysymysten perusteella muotoilin teemat erityisesti vastaamaan kokijapohjaisesti ja yhteisön näkökulmasta olennaisia tekijöitä. Muotoilin teemat kysymysmuotoon: 1) Keitä osallistujat ovat ja miten he ovat tulleet mukaan toimintaan? 2) Mitä Kino- toiminnassa tapahtuu ja miten osallistujat sen kokevat? 3) Minkälainen yhteisö ja yhteisöllisyys Kino- työpajoissa syntyy? 4) Osallistujien kehitysideat.

Pyrin siis tuomaan esiin käsittelevät osallistujien taustatietoja, kokemuksia ja mielipiteitä yhdistyksen toiminnasta. Kehittämisideat teemoittelin myös alaryhmiin 1) Osallistumiseen ja Kino- työpajoihin liittyvät ehdotukset 2) yhdistyksen toimintaan liittyvät ehdotukset ja 3) Yhdistyksen toimintaan liittyvät niin kutsutut villit ideat, jotka eivät ole yleistettävissä koko aineistoon nähden.

Videomateriaalin analyysissä pyrin löytämään aineistosta kohtia, joissa on viitteitä yhteisöllisyydestä ja yhteisön toimintakulttuurista. Videomateriaali kuuluu muistiinpanoaineistoon, jota keräsin Kino Love- työpajan aikana. Teemoittelin videoaineiston kirjallisen raportin helpommin tulkittavaksi. Kirjoitin muistiinpanoja myös työpajaviihkonlopun aikana. Havainnointiaineistosta olen käyttänyt huomioita Kino- työpajan työmenetelmään, osallistujakuntaan ja yhteisön toimintaan liittyen. Toteutin teemoittelun kysymysten avulla: 1) Minkälaista oli pienryhmän toiminta? 2) Miten yksilölliset ominaisuudet vaikuttivat ryhmäytymisvaiheessa? 3) Mikä rooli järjestäjillä on työpajassa?

5 TULOKSET

Tässä luvussa esittelen analysoitujen haastattelujen tulokset sekä havaintojani ja niitä koskevia tulkintoja Kino-työpajan toiminnasta. Pyrin raportoivaan otteeseen, jolla olen jäsentänyt esittämäni tulokset tutkimuskysymysteni mukaan teemoihin.

5.1 Osallistumiseen ohjaavat tekijät ja osallistumisen motiivit

Haastateltavat olivat päätyneet mukaan toimintaan eri reittien kautta. Yhdistävänä tekijänä voidaan pitää tuttavien ja niin sanotun ”puskaradion” merkitystä toimintaan tutustumisessa. Suurin osa haastateltavista oli kuullut työpajatoiminnasta tutulta taholta ja myöhemmin otettuaan itse selvää asiasta hakeutunut mukaan toimintaan. Yksi haastateltavista oli löytänyt tiedon Kino- työpajasta sosiaalisen median kautta. Osallistumiseen liittyen haastateltavat ihmettelivät Euphoria Borealis- yhdistyksen toiminnan vähäistä tunnettavuutta.

”..mä en tiedä miten ihmiset niinku löytää sen informaation, ku mulle se on tullu noin random kautta, et mä oon kuullu sen mut en oo oikeen nähny missään.”

“I think I was just really lucky that I found it.”

Haastateltavien osallistumisaktiivisuus vaihteli kestoaltaan. Haastateltavista pisimpään toiminnassa mukana olleet olivat osallistuneet Kino- työpajoihin kahden (2) vuoden ajan. Yksi haastateltavista oli ensikertalainen. Pidempään toimintaan osallistuneille koko yhdistyksen toiminta näyttäytyi hieman monipuolisempänä, kuin heille, jotka olivat osallistuneet vähemmän ja lyhyemmällä ajanjaksolla. Kuitenkin myös pidempään mukana olleille yhdistyksen toiminnan muodot vaikuttivat olevan hieman epäselviä, muun muassa toiminnan nimitykset, Kino Euphoria, Kino Movement, Kino Kabaret olivat joillekin tuntemattomia sisällöltään ja hämärsivät työpajasta käytettävää nimitystä. Nimien sekoittuminen toisiinsa nähtiin riskinä yhdistyksen toiminnan tunnettavuudelle.

“There is four different terms in my head. And whenever I tell somebody i’m not sure if I told about the right thing..”

Haastatteluissa osallistumiseen liittyviä asioita tarkasteltiin lähes ainoastaan Kino Euphoria- työpajojen näkökulmasta. Tästä voi päätellä, että Kino- työpajatoiminta on yhdistyksen toimintaan osallistujille toiminnan keskiössä. Toki pitää huomioida, että haastateltavat on valittu haastatteluun juuri Kino- tapahtumaan osallistumisensa puitteissa.

Haastateltavia yhdistää kiinnostus, harrastuneisuus tai ammatillisuus elokuvan tekemiseen ja audiovisuaaliseen ilmaisuun. Kino Euphoria - työpajat nähdään elokuvan tekemisen kannalta oivallisina paikkoina kokeiluille. Rajattu ja lyhyt aika lyhytelokuvien tekemiseen koetaan osallistavaksi ja mahdollistavaksi alalla, jossa produktiot ovat yleensä suuritöisiä ja pitkiä elokuvatuotantoja.

..kelasin et ehkä tää EB on sellanen mesta missä niinku ruvetaan tekee, eikä niinku pohjusteta lyhytelokuvaa silleen puol vuotta..”

“..mutta sillon ihastuin kyllä, ku olin tosi monessa mukana ja huomasin et täälähän saa tehdä. ..et tässä mennään niinku nopeemmin siihen ytimeen.”

Toiminnan omaehtoisuus, kokeilevuus ja (ilmaisun)vapaus koetaan tekemisessä tärkeimmiksi seikoiksi. Uusien ihmisten tapaaminen ja yhdessä tekeminen ovat aineiston perusteella myös tärkeitä motivaatiotekijöitä toimintaan osallistumiseen.

“Mä nään sen mahdollisuutena, et sä voit tehdä monen ihmisen kanssa juttuja. Sähän voit tehdä yksin mitä vaan millon vaan jos sä vaan haluat, mut harvemmin sitä tulee tehtyä vaik sul olis kaikki tuotannon välineet ja idikset ni ei niit tee yksin – sä teet ihmisten kanssa ni se on kivaa. Sen mä nään ehkä kaikkein pal-kitsevimpana.”

Pidempään mukana olleille yhdistyksen jäsenille Kino- työpajoihin osallistuminen vaikuttaa olevan lähes itsestään selvää, sillä he pyrkivät osallistumaan jokaiseen järjestettävään tapahtumaan. Vähemmän kokeneille tapahtuman ajankohdalla ja teemalla vaikutti olevan enemmän merkitystä osallistumiseen, vaikka he olivatkin kiinnostuneita lähtemään mukaan osallistumaan toimintaan uudestaan. Pidempään toiminnassa mukana olleet haastateltavat kertoivat työpajojen vaihtelevuudesta ja ennalta arvaa-

mattomuudesta. Heidän mukaansa osallistumiskertojen joukossa oli ollut paljon erilaisia kokemuksia. He hyväksyivät työpajojen ominaisuutena seikan, että välillä kokemus on onnistunut ja toisinaan ei. Osallistumisen jatkumiseen vaikuttivat hyvät kokemukset ja tekemisen halu.

5.2 Toiminta Kino- työpajoissa

Havainnoimani Kino Love- työpaja alkoi perjantai- iltana osallistujien yhteisellä tapaamisella Teatteri Ilmiön tiloissa Helsingissä. Osallistujat olivat ilmoittautuneet tapahtumaan verkossa täytetyllä lomakkeella. Perustietojen lisäksi lomakkeeseen sai kirjoittaa lisätietoja, kuten mahdollisen ajatuksensa elokuvan aiheesta ja toteuttamisessa käytettävissä olevista välineistä ja omasta toivetehtävästään. Ilmoittautumislomakkeiden tiedot olivat kaikille osallistujille esillä Teatteri Ilmiön seinällä. Tapahtumaan tuli mukaan noin 60 osallistujaa.

Tapahtuman järjestäjät avasivat tilaisuuden esittelemällä itsensä ja kertomalla työpajan toiminnan säännöistä sekä käytettävissä olevista välineistä ja tiloista. Työkielenä oli englanti. Tapahtuma jatkui osallistujien esittäytymiskierroksella ja sitten elokuvaideoiden esittelemisellä. Osallistujat esittelivät kukin itsensä muutamalla lauseella. He kertoivat nimensä ja joitakin lisätietoja itsestään; esimerkiksi osaamisalueistaan ja odotuksistaan työpajaa kohtaan. Elokuvaideoiden esittelykierroksella kolmetoista (13) osallistujaa esitteli ajatuksensa. Ideat kirjattiin yhteiseen luetteloon seinälle. Luettelossa mainittiin ohjaajan nimi, elokuvan nimi ja - synopsis, tarvittavat henkilöt ja välineet sekä arvio elokuvan kestosta. Elokuvan pituus sai olla enintään seitsemän (7) minuuttia. Tilaa oli kahdelletoista (12) elokuvalle ja muutamalle ”*quickille*” eli alle minuutin mittaiselle videoteokselle.

Esittelykierroksia seurasi ryhmiin jakautuminen, jota luonnehtisin havaintoni mukaan avoimeksi ja vapaamuotoiseksi verkostoitumistilaisuudeksi. Työryhmät muodostuivat osallistujien aloitteista keskustellen ja hakeutuen vähitellen elokuvaideoiden ja niiden esittelijöiden ympärille. Työryhmät jakaantuivat esiteltyjen elokuvaideoiden ympärille. Havaintojeni mukaan osa osallistujista oli mukana monessa eri produktiossa, osa etsi omaa ryhmäänsä ja osalle oli vielä epäselvää produktioiden työnjako.

Päädyin seuraamaan yhden työryhmän toimintaa. Ryhmän ohjaajalla oli selkeä idea ja käsikirjoitus toteutettavasta elokuvasta. Ohjaajan lisäksi ryhmässä oli mukana kolme näyttelijää, leikkaaja, kuvaaja, tuotantoassistentti ja loppuvaiheessa mukaan tuli myös äänisuunnittelija. Ryhmän jäsenet olivat toisilleen ennalta tuntemattomia. Työryhmällä oli käytössään pääosin omat välineet elokuvan tekemiseen. Joitakin välineitä oli lainattu yhdistykseltä osaksi aikaa. Kuvausjärjestelyistä vastuussa oli koko työryhmä, mutta ohjaaja otti vastuulleen kahvilassa kuvaamiseen tarvittavan luvan sekä tarvittavan rekvisiitan. Elokuvaprojektia kuvattiin yhden päivän aikana (työpajan toisena päivänä) aamusta iltaan neljässä eri kuvauspaikassa. Editointi aloitettiin lauantai-iltana ja jälkituotantovaihe jatkui viimeisen päivän iltapäivään asti. Ryhmä toimi tiiviissä yhteistyössä kahden päivän ajan. Ryhmän jäsenet tekivät yhdessä elokuvaa sen jokaisessa vaiheessa. Ryhmän jäsenet osallistuivat ainoastaan yhden projektin tekemiseen lukuun ottamatta yhtä jäsentä, joka tuli mukaan toimintaan loppuvaiheessa.

Valmiiden elokuvien tuli olla toimitettuina näytöksestä vastaaville järjestelijöille kaksi tuntia ennen näytöksen alkua. Työpaja huipentui sunnuntai-illan elokuvanäytökseen, joka pidettiin Kino Sheryl -elokuvateatterissa. Näytöksessä esitettiin viikonlopun aikana tehdyt teokset.

Osallistujien kokemus työpajatoiminnasta

Haastateltavat kokivat Kino-työpajan työmenetelmän toimivaksi ja mielenkiintoiseksi. He kuvailivat työpajojen toimintaa ainutlaatuiseksi, sillä he eivät olleet tavanneet vastaavaa toimintaa muualla.

”Se on niinku elokuvallista improvisaatiota, hauskan pitoa, taiteellista ilottelua ja heittäytymistä taiteen tekemiseen ja tämmöseen make belief-maailmaan. Se on inhimillistä, äärimmäisen vapauttavaa, se on niinku leikkiä. Aikuisten leikkiä, mis voi välittää tunteita..”

”..ku se huipentuu siihen, et näkee kaikkien leffat ja näkee kuin erilaista settiä on. Se on mulle se ydin.”

Toimintaa ei ole rajattu haastateltavien mielestä tietylle kohderyhmälle, vaan mukana on kaikenikäisiä aikuisia ihmisiä, jotka ovat aiheesta kiinnostuneita, ja jotka haluavat

tavata muita aiheesta kiinnostuneita. Ammattilaisten ja vasta-alkajien yhteistyö nähtiin luovana mahdollisuutena, joka voi tuottaa onnistuneen lopputuloksen ja motivoituneen ilmapiirin.

"Mun käsitys on, että tän tyyppisiä ei enää järjestetä tavallaan +13 -vuotiaille, mikä sit taas on tosi virkistävää."

"..my personal opinion is that target group would be everybody. I think it's really nice way to socialize and to let go kind of and.. – give space to your creativity. So I think anybody would benefit from it."

"Siel on kyl ihan laidast laitaan tyyppejä, jo kavereita keskenään olevia, en oikeen tiää.."

Kino Euphorian toimintamenetelmä ei ollut kaikille osallistujille täysin selvä ennen heidän ensimmäistä osallistumiskertaansa. Osa oli odottanut työskentelymallin olevan tietynlainen aikaisempien kokemustensa perusteella jonkin muun palveluntarjoajan toiminnasta.

"..mä luulin, et se on sillee, et random ryhmissä vaan tehään jotain, keksitään jotain. Mut emmä sit tiä toimistko se yhtään, ku on niin lyhyt aika. Ku nythän on se et ne samanhenkiset ihmiset kohtaa ja ne jotka uskoo siihen ideaan, ni kylhän siihen tarvii niinku sen....et kaikki on et nyt tehään tää, ku se et sä rupeet heittämään niit ideoita ja, niin, et ehkä toi on sitte paljon toimivampi malli. Vaikka se oli semmonen, et tuntu et sä et pääse jalkapallo- joukkueeseen ja kukaan ei valkkaa sua."

"..täs Kino Lovessa oli enemmän tietoo siit prosessista, olisko ollu facebookissa, kerrottu et mee esittää sun idea....mun mielest siin oli sillee selkeesti se."

Haastateltavat kuvailivat yhdistyksen järjestämää toimintaa adjektiiveilla: avoin, monipuolinen, erilainen, arjesta erottuva, arvaamaton, hauska ja avomielinen. Toiminnassa tärkeäksi koettiin produktioiden tekeminen yhdessä motivoituneiden ihmisten kanssa alusta loppuun asti yhden viikonlopun aikana.

Osa haastateltavista mainitsi osallistuneensa vastaaviin yhteisöllisiin tapahtumiin, joissa menetelmä tai käsiteltävä asia oli toisenlainen. Kino- toiminnasta löydettiin yhtäläisyyksiä Hackathon -menetelmään ja ryhmäinnovointiin, joita käytetään yhteisöllisinä kehittämismenetelminä esimerkiksi palveluiden tai konseptien kehittämisessä. Ryhmäinnovoinnin menetelmästä voidaan käyttää myös nimitystä *Aivoriihi*, jossa siis

tehtävänä on ryhmässä kehittää mahdollisimman paljon ideoita. (Helkama, Myllyniemi, Liebkind 2001, 262.) Edellä mainittuihin menetelmiin verrattuna elokuvaa pidettiin yhteisöllisessä prosessityöskentelyssä monipuolisena ja palkitsevana menetelmänä.

”Tässä elokuvassa se on vaan todella mielekäs ja monipuolinen se kehityksen tulos ja todella osallistava.”

Kino- viikonloppuihin sisältyy paljon erilaisia tunteita. Osa osallistujista on kokenut kauhunsekaista pelkoa joutuessaan esittelemään ideaansa ihmisjoukon edessä – toisaalta siitä selvittyään he ovat kokeneet itsensä ylittämisen tuomaa sisäistä voiman tunnetta. Samalla, kun yhteisö koettiin tiiviiksi, johon uutena osallistujana oli vaikeaa päästä sisään, koettiin yhteisö kuitenkin tärkeäksi toiminnan kannalta.

”.. oli idea päässä, mutta mä en ikinä uskaltanu sitä sanoo.. Kylhän mä niinku pääsin tosta yli, mut en tiää kuin monta on, jotka ei sit koskaan tuu takas.”

”..se kauhu oli ekana. Mut et se miten systeemi toimii ni onhan se hyvä, et on niit tyyppiä, jotka tietää miten se toimii.”

Ryhmässä ennalta tuntemattomien ihmisten kanssa työskentelyssä on kohdattu onnistumista ja iloa. Tuntemattomien kanssa työskentelyssä nähtiin hyvinä puolina se, että vieraaseen suhtautuu avoimemmin kuin tuttuun, eikä taustalla ole tunnelmaan vaikuttavia tekijöitä. Toisaalta tiiviissä tahdissa ja rajatussa ajassa uusien ihmisten kanssa työskentely on tuottanut myös tilanteita, joissa joustavuutta ja pitkähermoisuutta on koeteltu. Parhaimmassa tapauksessa onnistunut ryhmätyöskentely on tuottanut toimintaa myös Kino- työpajojen ulkopuolella.

Onnistuneessa ryhmässä on koettu saumatonta yhteistyöskentelyä ja omien ideoiden peilaamista ryhmän kesken. Onnistuneen ryhmätyön edellytys oli havaintoni mukaan toimiva kommunikaatio ja selkeä roolijako. Onnistuneessa ryhmätyössä ryhmän kesken on osattu antaa neuvoja ja myös kannustavia kommentteja, jotka ovat haastattelun mukaan jopa vaikuttaneet omanarvon kokemukseen.

Ryhmiiin jakautuminen tuli esille haastatteluissa eri näkökulmissa. Kino- toiminnan ominaisuuksien; osallistavuuden, mukavuusalueen ulkopuolella toimimisen, uusiin ihmisiin tutustumisen ja heidän kanssaan ideoiden työstämisen nähtiin olevan vaa-

rassa, mikäli toiminnassa olisi usein tuttujen ihmisten kesken muodostuneita ryhmiä. Tätä ajatellen lisäohjaamisen ryhmiin muotoutumisvaiheessa koettiin ehkä ylläpitävän toiminnan avoimuutta ja ehkäisevän sisäänpäin lämpiävyyttä. Tällä hetkellä ryhmiin jakautumista kuvailtiin muun muassa ”huutoäänestykseksi”, eli vapaamuotoisesti omalla painollaan tapahtuvaksi toiminnaksi, jossa kuvainnollisesti ensimmäisenä tehtävään ilmoittautuva saa paikan.

Toisaalta osa koki asian päinvastaisena; että työpajaan osallistuvat ovat tarpeeksi motivoituneita toimimaan ilman ohjaamistakin, ja että liiallinen ohjaaminen voisi olla myös haitallinen tekijä.

“..one of the best things also in Kino Euphoria is the complete, open field to do, to test and to be with who ever you want and to do what ever you want... we are so restricted and guided in this outside world..”

”Et kylhän ihmisilt löytyy sitä itseohjautuvuutta sit ku näytetään suurin piirtein et mikä se on se pelikenttä, millä tavalla ihmisten kans ollaan..”

Oppiminen

Itseohjautuvaan ryhmän muodostukseen ja omatoimiseen toimintaan liittyy haasteita, joissa on myös niin sanottuja informaalin oppimisen ulottuvuuksia. Kino- työpajoihin liittyvää oppimista käsiteltiin haastatteluissa paljon elokuvan tekemisen näkökulmasta. Elokuvanteon harjoittelun ja elokuvan muotokielellä leikittelyn Kino- työpajoissa nähtiin edesauttavan oman ilmaisullisen tyylin löytämisessä. Haastattelemani osallistujat kokivat, että Kino- työpajoissa on mahdollista oppia uutta myös omasta tavastaan toimia ryhmässä. Keskeisiä oppimisen tuottajia olivat yhdessä tekeminen, tekemällä oppiminen, omien ideoiden ja ajatusten peilaaminen toisen ihmisen kautta. Oppimiseen liittyvissä kysymyksissä esiin nousi usein epämuodollisen oppimisen merkitys, jota voisi luonnehtia vaihtoehtoiseksi tavaksi oppia verrattuna esimerkiksi ohjattuun koulussa opiskelemiseen. Eräs haastateltavista toi esiin vertauksen Kino- työpajoissa työskentelyn ja koulussa opiskelun eroista. Hän koki Kino- työpajojen työskentelymenetelmän oppimisen kannalta hedelmälliseksi. Ryhmätyöskentelyssä seuraamalla, keskustelemalla ja kokeilemalla oppiminen koettiin hyväksi tavaksi oppia.

”..paljon niinku vapaampi ja turvallisempi ympäristö niinku kokeilla, vaikka se pitäis olla toisin päin ehkä; et koulussa saat oppia ja näin. ..mul on se fiilis et tuolla annetaan kaikki anteeks ja koulussa on se kaikki kritiikki ja se..”

”..se et sul ei oo sitä ohjaavaa silmää siinä sun päällä niin sä voit niinku oppia rauhassa. Turvallinen ympäristö.. ..ettei sun koko ajan tarvi miettiä, et teetsä väärin.”

Sama haastateltava mainitsi myös Kino- pajoissa rajatussa ajassa tekemisen innostavammaksi koulussa tekemiseen verrattuna.

”..se on nopee ja sulla on joku idis ja niinku hyvä fiilis siitä ku se tehään siinä viikonloppuna, ku sit taas koulussa se on sun mielessä puol vuotta se idea ennen ku sä pääset edes tekemään sitä elokuvaa ja sä ehit jo ruveta vihaamaan sitä sun ideaa ” et tää oli ihan typerä juttu” et se on se ero.”

Vuorovaikutuksen havainnoiminen ja siitä oppiminen sekä oman suvaitsevaisuuden ja tietoisuuden harjoittaminen mainittiin ryhmätyöskentelyyn liittyvinä mahdollisuuksina. Tällaisiin työskentelytilanteisiin liittyy myös omien rajojen tunnistamista ja tekemällä oppimista. Osallistujien kokeilunhalu ilmenee esimerkiksi heittäytymisessä huluihin ideoihin ja uusiin rooleihin.

”No siis tuli hyvä fiilis, ku tuli se, et sä voit olla ihan mitä sä haluat..”

Haastateltavat mainitsivat oman mukavuusalueen ulkopuolella toimimisen liittyvän selvästi erottuvana tekijänä Kino- työpajoihin liittyvän. Itsensä ylittäminen, itsestä oppiminen ja pelkojen voittaminen olivat osalla myös toimintaan liittyviä henkilökohtaisia tavoitteita. Omia rajoja uskalletaan kokeilla yleisön edessä ja ympäristössä, joka koetaan turvallisiksi. Turvallisessa ympäristössä, oman luovuuden rajojen kokeilussa ja itseilmaisun kehittämisessä nähtiin olevan myös terapeutin ulottuvuus ihmisten oivaltaessa uusia puolia itsestään.

Kino Euphoria- työpajoissa määritelty teema, jonka pohjalta elokuvia työstetään, on hyvin vapaasti muotoiltu ja käytettävissä. Tämä mahdollistaa aiheeseen lähestymisen monesta eri näkökulmasta. Rakkaus -aiheisessa Kino Love- työpajassa valmii-

den elokuvien monipuolisuus nähtiin opettavaisena. Koettiin, että yhteisen teeman pohjalta tehdyt lyhytelokuvat avarsivat uusia näkökulmia teemaan lähestymiseen.

Kansainvälisyys

Kino- tapahtumissa kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat selkeästi toiminnan perustassa läsnä. Kino Love- tapahtumassa kansainvälisyys näyttäytyi selkeimmin yhteisissä tilaisuuksissa käytetyssä kielessä. Kino Love- tapahtumassa pääkielenä toimi englanti. Mukana oli myös viittomakielisiä osallistujia sekä kaksi viittomakielen tulkkia. Kino Love- viikonlopun osallistujajoukko koostui monista eri kansallisuuksista. Osa osallistujista oli vaihto-opiskelijana Suomessa, osa käymässä ja osa asumassa. Seuraamani ryhmän jäsenistä jokainen edusti eri kansallisuutta. Kino Love- tapahtumassa kansainvälisyys oli toiminnassa niin elimellisesti läsnä, että se muuttui mielestäni lähes huomaamattomaksi. Englannin kieli erottui pääkommunikaatiokieleksi vasta, kun kuulin jonkun puhuvan suomea.

”..siin oli paljon ulkomaalaisia mukana, et mä tein yhen ranskalaisen ohjaajan kanssa...toinen tehtiin englanniks, toinen suomenkielellä.”

”..siellähän oli aika kokeneita elokuvantekijöitä mukana. Oli yks englantilainen ja tanskalaisia, joilla oli paljon kokemusta elokuvan teosta.”

Kansainvälistä näkökulmaa ajatellen aineistosta ilmeni tarve englanninkielisen kommunikoinnin käytöstä kokonaisvaltaisemmin. Toiminnan saavutettavuus ja avoimuus toteutuisivat näin parhaiten kansainvälisille osallistujille ja tekstitys palvelisi myös kuulovammaisia.

Haastateltavana ollut suomalainen osallistuja oli suhtautunut englannin kielen käyttöön pelokkaasti ennen ensimmäistä osallistumiskertaansa Kino- työpajaan.

”..sehän mua hirvitti et jos täs pitää vieraalla kielellä hirveen nopeesti jotain tekstiä opetella mut eihän täs oo ollu mitään sellasta.”

Sama henkilö piti kansainvälisyyttä ja erimaalaisten ihmisten tapaamista ja heidän kanssaan työskentelyä kuitenkin mielekkäänä osana työpaja- toimintaa.

5.3 Yhteisö Kino- työpajoissa

Toimintaympäristö koetaan Kino- työpajoissa kannustavaksi ja turvalliseksi.

"..tavallaan ku mä ajattelen sen niin, et me ollaan kaikki samalla tasolla. Se on mun mielestä se, miks niinku se on turvallista."

Osaksi yhteisön ilmapiirin koetaan olevan turvallinen ja avoin valikoituneen osallistujakunnan vuoksi. Uusia jäseniä tulee mukaan toimintaan usein tutun tai tutuntutun kautta. Myös osa haastateltavista oli päätenyt yhdistyksen toiminnan pariin tuttaviensa kannustamina. Tuttavien kesken kasvava osallistujajoukko ja sen ilmapiiri koettiin turvalliseksi.

"..well there is of course also positive things when you get total strangers in but in that way this grassroot- kinda- way – of growing makes the whole thing a solid in a sense. And you can feel really safe there. At least I think- I feel really safe there."

Haastateltavat ovat sitä mieltä, että toimintaan osallistujia ei voi määrittellä tarkasti, selkeää kohderyhmää ei heidän mukaansa siis ole toiminnalle määritelty.

Eräs haastateltavista antoi kuvailevia määritteitä osallistujien yhtenevistä piirteistä:

" there is a bunch of people but if you look of them there is some small things on common or more... Without trying to generalize I think, well its people who are a little bit more liberated with their thinking usually.."

Vaikka kaikki haastateltavat kertoivat viihtyneensä hyvin työpajoissa ja kuvailivat tunnelmaa lämpimäksi, ensimmäisen kerran osallistuminen oli ollut osalle pelottavaa. Yksi haastateltava kertoi tuntemuksistaan ensikertalaisena:

"Mä olin vaa: "noo eii, miten pääsen piiloon tääl!" Jotenki joo, et ku se porukka on niin tiivis, sillon ekakerral ku olin, mut kai kaikki sit on ollu ekakertalaisii ja sitä kautta tuntee toisensa."

Toinen haastateltava kertoi myös jännittäneensä paljon ensikertaa osallistuessaan mutta hän oli päässyt tuntemuksesta pian ohi havaitessaan ilmapiirin olevan todella vastaanottavainen. Haastateltavien mukaan Kino- työpajojen järjestäjillä nähtiin ole-

van suuri merkitys tunnelman luomisessa. Haastateltavat kokivat tulleen kohde-
luiksi yhdenvertaisina ja tunnelma oli heidän mielestään lämminhenkinen.

*”Et sehän riippuu siitä workshopin vetäjäporukasta ja siitä miten lämpimästi ne
ottaa sut vastaan ja kyllä mä ainaki koen, että mut on otettu lämpimästi sinne
vastaan.”*

Havaintojeni mukaan Kino Love- viikonloppuna kriittinen vaihe yhteisen hengen luo-
misessa ja työpajan toimintaan mukaan pääsemisessä tapahtui tilaisuuden ensim-
mäisten tuntien aikana. Perjantai- iltana järjestäjät avasivat tapahtuman ja kertoivat
työpajan kulusta ja yleisistä säännöistä. Työpajan ensimmäiset tunnit olivat vaihetta,
jolloin kaikki osallistujat olivat yhdessä samassa tilassa, kuuntelemassa järjestäjien
puhetta, esittelemässä itsensä toisilleen ja muodostamassa ryhmiä elokuvan teke-
mistä varten. Seuraavan kerran kaikki osallistujat tapasivat vasta viimeisen illan tun-
teina elokuvanäytöksessä.

Järjestäjät alustavat tapahtumalle ilmapiirin, jota osallistujat keskenään jatkavat
omissa ryhmissään. Työryhmien muodostaminen vaatii osallistujalta oma-
aloitteisuutta ja valmiutta luoda kontakti muihin osallistujiin. Ryhmän muodostaminen
on havaintoni mukaan yhteisen tapaamisen viimeinen vaihe, ennen kuin ryhmät al-
kavat työstää omia projektejaan. Haastateltavien mukaan kontaktin luomiseen tarvi-
taan oma-aloitteisuutta ja rohkeutta, etenkin jos osallistuu ensimmäistä kertaa työpa-
jaan. Ryhmiin jakautumisen tapa työpajoissa herätti haastateltavissa erilaisia tunteita.
Osa koki menetelmän hieman ahdistavaksi ja epäreiluksi. Vertauskuvana käytettiin
mielikuvaa urheilujoukkueisiin jaosta ala-asteella, jolloin joukkueisiin päätyy vain tut-
tavat. Yksi haastateltavista näki, että mahdollisuus päästä ryhmään mukaan on kui-
tenkin melko varma, jos on valmis toimimaan pienemmissäkin rooleissa. Riski työ-
ryhmän ulkopuolelle jäämisestä ajateltiin olevan osin myös järjestäjien vastuulla.

*..”on siin mahis jäädä ulkopuolelle monellaki tavalla, et esim. jos sul on joku tosi
vahva näkemys mitä sä haluat tehdä mut se ei puhuttele ketään. Etkä sä saa po-
rukkaa mukaan siihen niin sä saatat jäädä yksin sen idiksen kanssa; se on
varmaan se isoin juttu. ..et siin tulee varmaan tän vetäjä-porukan kokemus ky-
symykseen ja just se henki millä tavalla ihmiset otetaan vastaan ja se on ollu
hyvä ja sitä mä kannatan ja sen takia mä haluisin alleviivata ja tukee sitä ajatus-
ta et ne ihmiset ihmiset, jotka pyörittää sitä ni et ne on sydämellisiä, humaniste-
ja, jotka ymmärtää et se taika syntyy siitä hyvästä hengestä.”*

Yhdistyksen järjestämät Kino- tapahtumat nähdään alustoina sosiaaliselle kanssakäymiselle, uusien ihmissuhteiden muodostumiselle sekä yhteistyön mahdollistamiselle myös Kino- tapahtumien ulkopuolella.

”..siinähan on se Kino niinku pohjana, jos on hyvä ryhmä. Et jos ei jaksa odottaa seuraavaa ni tekee välissä.”

Haastateltava kertoi kokemuksestaan Kino- työpajan ulkopuolella jatkuneesta yhteistyöstä. Yhteistyön edellytyksenä oli ollut positiivinen kokemus toimivasta ryhmätyöstä Kino- työpajassa. Toinen haastateltava kertoi saaneensa toiminnan kautta uusia ystäviä ja ihmissuhteita. Hän koki työpajatoiminnassa vallitsevan ilmapiirin tukevan niitä pyrkimyksiä, joita hän omaan elämäänsä haluaa sisällyttää. Hän koki olevansa suvaitsevaisten ihmisten joukossa ja luottavansa ympäröivän ihmisjoukon arviointikykyyn.

5.4 Osallistujien kehittämissuhteet

Tässä kappaleessa esittämäni kehittämissuhteet ovat haastateltavien suoria ehdotuksia. Haastateltavat kokivat olevansa osallistujina myös vaikuttajan roolissa, eli he kokivat, että heidän mahdolliset ehdotuksensa otettaisiin vastaan ja käsittelyyn.

”..tällä ei ole mun mielestä mitään hierarkiaa, et jos haluisin vaikuttaa niin varmasti mua kuunneltais, mut en oo perehtyny enempää.”

Yhdistyksen toiminta nähdään avoimena ja lonkeroisena. Haastateltavat kertoivat esimerkkejä tapahtumista, joissa he olivat olleet mukana ja joissa arvelivat myös Euphoria Borealoksen olleen mukana. Toiminnan avoimuuden sivuseikkana tuli kuitenkin ilmi yhdistyksen vähäinen tunnettavuus. Yhdistystä kuvailtiin muun muassa salaseuraksi.

”..mut mä en tiedä miten ihmiset niinku löytää sen informaation, ku mulle se on tullu noin random kautta, et mä oon kuullu sen mut en oo oikeen nähny misään.”

Yhdistyksen toiminnan näkyvyyden lisääminen koettiin tarpeelliseksi, samoin selkeämpi viestintä.

Haastattelujen perusteella aktiivisuus yhdistyksen toiminnassa ilmeni lähes ainoastaan Kino Euphoria- työpajatoimintaan liittyen. Monet kehittämisideatkin, joita haastatteluissa tuli ilmi keskittyivät työpajatoimintaan. Kino- liikkeen yhteisöllistä menetelmää pidettiin pääosin toimivana. Itseohjautuvan ryhmiin jakautumisen riskinä nähtiin olevan niin sanottujen ”kuppikuntien” muodostumisen. Tähän riskiin liittyen pohdittiin mahdollisuuksia lisätä ohjaamista ryhmiin jakautumisen yhteydessä. Lisätyn ohjaamisen taas nähtiin ehkä rajoittava vapautta ja lisäävän johtajuutta, mikä saattaisi muuttaa toiminnan luonnetta. Hierarkkisissa rooleissa työskentelyn koettiin ehkä helpottavan työrooleja ja antavan myös vapautta niissä toimimiseen. Hierarkkisen työskentelyn mallista ajateltiin kuitenkin, että Kino- työpajan idea muuttuisi. Tasapuolisen osallistumisen mahdollistamiseksi kaikille mietittiin mahdollisia vaihtoehtoisia toimintamuotoja ryhmiin jakautumisen osalta. Ei kuitenkaan osattu varmasti sanoa, olisiko jokin toisenlainen menetelmä parempi kuin nykyinen.

Monet kehittämisideoista on esitetty käytännön helpottamisen näkökulmasta. Seuraavaksi kerron konkreettisia Kino- toiminnan käytännön helpottamiseen liittyviä haastateltavien ehdotuksia.

Osallistumiseen ja työpajan toimintaan liittyvät ehdotukset

Haastateltava ehdotti avoimen tietokannan luomista työpajan ilmoittautumislomakkeen yhteydessä. Tietokannan tiedot tulisivat kaikkien Kino Euphoria- tapahtumaan ilmoittautuneiden tietoon, jolloin osallistujat näkisivät etukäteen, esimerkiksi minkälaisia teknisiä tarvikkeita on tulossa tai kuinka paljon näyttelijöitä on osallistumassa. Tällaisella järjestelyllä osallistujat voisivat valmistautua tulevaan työpajaan ja voittaa hieman aikaa. Avoimen tietokannan ideaa ehdotettiin myös hyödynnettäväksi Euphoria Borealixsen jäsentietojen keräämistä varten kaikille yhteiseen jäsenrekisteriin. Tiedot voisi kerätä esimerkiksi Kino- tapahtuman ilmoittautumislomakkeen yhteydessä. Tietokanta helpottaisi muun muassa yhteistyöprojektien tekemistä Kino- tapahtumien ulkopuolella.

Haastateltavat kokivat työskentelyn Kino- työpajoissa mielekkäänä ja kiinnostavana. Kino- toiminnan kehittämiseen liittyen haastateltavilla oli joitakin ajatuksia. Haastattelussa ehdotettiin yhden kaikille osallistujille yhteisen lisäkokoontumisen järjestämistä Kino- viikonlopun perjantaina, ennen ryhmätyöskentelyn aloittamista.

”..siinähan vois olla joku yhteispalaveri, ei sen tarvis pitkäkään olla. Ennen ku lähetään tekemään.”

”..et ois joku semmonen pääorganisaattori...kuka hyvänsä niistä johtohenkilöistä, ni kysyis, et ovatko kaikki tyytyväisiä, onks kaikilla töitä? Et turha varata viikonloppuansa jos ei pääse mihinkään tekemään.”

Tällaisella järjestelyllä voitaisiin varmistaa, että jokainen osallistuja löytää itselleen työryhmän. Ryhmiin jakautuminen koettiin osittain ongelmalliseksi, ja siihen toivottiin ja ehdotettiin ratkaisuksi erilaisia vaihtoehtoja. Ryhmiin jakautumisen avuksi ehdotettiin käytettäväksi erilaisia menetelmiä, kuten osallistujien jakamista ryhmiin numero-lapuilla. Erilaisilla keinoilla jakaa osallistujia ryhmiin pyrittäisiin ehkäisemään niin kutsuttujen *kuppikuntien* muodostumista. *Kuppikunnilla* tarkoitettiin jo valmiiksi muodostettuja ryhmiä ja tuttujen kanssa muodostettuja ryhmiä. Osallistujien jakamisella ryhmiin järjestäjien toimesta pyrittäisiin takaamaan jokaiselle osallistujalle paikka työryhmässä.

”..mut olis kiva myös olla sellanen et, jotenki ihmiset heittää aiheita ja siit tulee semmonen sekamelska, mut en tiää, et sellanen käsis muodostuis kans vast silloin.”

Työskentelyn avuksi ehdotettiin myös yhteisen sähköisen aikataulun luomista. Yhteisen aikataulun tekeminen voisi ehkäistä työryhmien päällekkäistä työskentelyä esimerkiksi tilanteissa, joissa näyttelijä on mukana useammassa projektissa eri puolilla kaupunkia.

Haastateltavat näkivät Kino- työpajatoiminnassa paljon mahdollisuuksia yhteistyöhön eri tahojen kanssa. Useampi haastateltava ehdotti yhteistyötä erilaisten yhteisöjen kanssa, esimerkiksi improvisaatioteattereiden ja alan oppilaitosten kanssa.

Kino- työpajojen kansainvälisyys huomioiden ehdotettiin, että toiminnan esittelyssä sääntö elokuvien englanninkielisistä tekstityksistä tulisi pakolliseksi. Tämän nähtiin

lisäävän yhdenvertaisuutta kansainvälisille osallistujille ja myös mahdollisuuksia nauttia paremmin elokuvista.

Kino- työpajojen teemojen tarkempi määrittely nousi esiin aineistosta. Teemojen kehittämiseksi ehdotettiin täsmällisempien aiheiden käyttöä ja teemojen moniulotteisuuden hyödyntämistä. Moniulotteisemmalla teemojen muotoilulla työpajan elokuvaan voitaisiin saada lisää näkökulmia. Tällöin loppunäytöksessä näytettävien elokuvien tarinat voisivat aiheillaan muodostaa jonkinlaisen kokonaisuuden teeman ympärille.

Kino- työpajan menetelmää ehdotettiin käytettäväksi käsikirjoitukseen suunnatulla teema- pajalla, jossa yhdessä kehitettäisiin käsikirjoitukset, jotka toteutettaisiin käytännössä seuraavassa Kino- työpajassa.

Yhdistyksen toimintaan liittyvät ehdotukset

Elokuvatyöskentelyn kurssien järjestäminen teknillisten taitojen kehittämiseksi koettiin mielekkääksi. Kameratyöskentelyyn, editointiin tai käsikirjoitukseen erikoistuneet kurssit voisivat tavoittaa yhdistyksen jäsenten kautta suuren näkyvyyden. Kurssien järjestäminen voisi auttaa etenkin elokuvan tekemistä vasta aloittavien uusien jäsenten saamista mukaan toimintaan.

Haastateltava ehdotti lisäjärjestäjien kouluttamista esimerkiksi viikonlopputyöpajassa, jossa kerrottaisiin Kino- tapahtuman järjestämiseen liittyvistä asioista. Järjestäjäkoulutuksella mahdollistettaisiin tapahtumien järjestämisen vastuun jakautuminen useammalle. Myös muita lyhytkursseja ehdotettiin ja toivottiin järjestettäväksi.

“Maybe it would be interesting if they would have like actual workshops, and actual class they show you how to actually do these things.”

Eri haastateltavat ehdottivat viikonlopun mittaisen kuvaamiseen erikoistuneen kurssin ja käsikirjoituspajan järjestämisestä.

Osa haastateltavista myös toivoi, että tapahtumia järjestettäisiin useammin ja erilaisien tapahtumien yhteydessä. Myös Club Euphoria- näytösten yhteydessä arvottavia

lyhytelokuvahaastetehtäviä toivottiin lisättävän. Club Euphoria- iltoihin ehdotettiin lyhytelokuvan aineiden arvontaan liittyen myös lisäominaisuutta:

”..seki olis hauska jos tavallaan sielt ottais oman roolinki. Ku mitä mä oon kuulu, ni siel ihmiset menee ihan eri rooliinki, et ”okei mä en oo koskaan pitäny kameraa mut meen kuvaamaan tätä leffaa”- tyyliin.”

Yhdistyksen toimintaan liittyvät villit ideat

Haastatteluissa tulivat ilmi myös yleisesti Euphoria Borealiksen toiminnan kehittämismahdollisuudet. Osassa haastatteluista ideointi oli rikasta ja laajaan mittakaavaan asetettua. Yhdistyksen toiminta nähtiin mahdollistavana alustana luovien ihmisten kohtaamiselle ja pidemmällä aikatahtämellä jonkin uniikin, omaehtoisen muotokielen syntymisenä jossakin pienemmässä ryhmässä. Kino- työpajan metodissa nähtiin potentiaalia työskentelyyn myös sektorirajojen yli yhdistyksen ulkopuolella. Osallistavalla ja yhteisöllisellä Kino- työskentelymallilla nähtiin olevan mahdollisuuksia laajentua moneen suuntaan. Yhteistyö oppilaitosten kanssa tarjoaisi haastateltavien mukaan mahdollisuuksia uudenlaisen opetuksen viemiseen kouluihin. Tässä mallissa oppilaat voisivat oppia tekemään lyhytelokuvaa erilaisilla aikataululla ja vaatimuksilla, kuin miten kouluissa normaalisti opiskellaan. Opiskelijoille malli voisi tarjota mahdollisuuden myös syventää oppimaansa avustamalla ja tutoroimalla elokuvan tekemiseen perehtymättömiä osallistujia.

Kouluyhteistyön lisäksi Kino- metodin nähtiin olevan sellaisenaan sopiva integroitavaksi minkälaiselle tahansa yleisölle erityisryhmistä työpaikkojen työhyvinvointi- päiville. Julkisten ja yksityisten organisaatioiden työntekijöille tarjottavista työhyvinvointipäivien järjestämisestä ajateltiin olevan Euphoria Borealikselle myös taloudellista hyötyä. Organisoidun Kino Euphoria- toiminnan järjestäminen eri yhteyksissä edellyttäisi työtavan konseptoimista ja fasilitoimista, jolloin rahoitusta toimintaan voisi hakea uudella strategialla ja toimintasuunnitelmalla.

Kino- työpajojen konseptointi nähtiin hyödyllisenä, jos lyhytelokuva- työpajatoimintaa haluttaisiin alkaa myymään eri organisaatioille. Idea organisaatioyhteistyöstä johti ajatukseen perusrahoituksen hakemisesta. Mahdollisella perusrahoituksella yhdistykselle voitaisiin hankkia kalustoa ja voitaisiin alkaa järjestämään esimerkiksi kansa-

laistoimintaa elokuvan tekemisen parissa. Edellä mainitut ideat nähtiin mahdollisuuksina toiminnan kehittämiseksi mutta samalla mietittiin, halutaanko toimintaa lainkaan kehittää tuotteistamisella ja myymällä sitä.

Yhdistyksellä nähtiin myös olevan potentiaalia toiminnan levitykseen paikallis-televisioasemille ja paikallistelevision kautta virtuaalisen maailman kehittämiseen. Paikallistelevisio- ohjelmalla mahdollistettaisiin tuoretta, kantaottavaa underground-kerrontaa ja tv- journalistiikkaa, jossa improvisaatioelokuvat toimisivat sopivana formaattina.

Yleisesti ottaen yhdistyksen tunnettavuuden ja näkyvyyden lisäämistä pidettiin tärkeänä. Jokaisen haastateltavan mukaan yhdistyksen toiminta on melko epätunnettua (myös elokuva- alalla). Viestinnän kannalta yhdistyksen nettisivuilta toivottiin löydettävän enemmän tietoa aikaisemmista tapahtumista sekä toimintaan liittyvistä kuvista ja videoista. Verkkosivuille toivottiin muun muassa kalenteria, jossa näkyisivät kaikki yhdistyksen menneet ja tulevat tapahtumat kaikki samassa taulukossa. Toisesta kalenterista yhdistyksen verkkosivuilta, voisi löytää tietoa kaikista mahdollisista elokuvatapahtumista – näin yhdistys toimisi myös tiedottajan ominaisuudessa.

”..sit vois olla tietysti niinku yhteistoimintaa ja seminaaritoimintaa muiden elokuvayhdistysten kanssa. Vois olla ihan nastaa tyyliin tietää mitä muita elokuvayhdistyksii on kaupungis ja jos niil on tapahtumii ni tulis tieto.”

Erilaisten yhteistapahtumien järjestäminen ja yhteistyön tekeminen jatkossakin koettiin tärkeäksi. Toimintaa pohdittiin saatettavaksi elokuvafestivaalien yhteyteen, samoin kuin muiden alan toimijoiden tapahtumiin, keskusteluseminaareihin tai erilaisiin klubeihin. Mahdollisista uusista klubeista, ajatus elokuvamusiikin- klubista mainittiin.

6 PÄÄTELMÄT

Tässä opinnäytetyössä esitän Euphoria Borealis- yhdistyksen Kino- työpajatoimintaan osallistuneiden näkemyksiä toiminnasta ja sen kehittämisestä. Työpajatoiminnan arvioimisessa keskeisessä asemassa on yhteisön toiminnan tutkiminen, sillä Ki-

no- työpajoissa toiminta perustuu yhteisölliselle menetelmälle. Koska yhteisöllisyys on merkittävässä asemassa Kino- työpajoissa, lähestyn toiminnan arviointia yhteisöllisyyden näkökulmasta. Työn tulosten perusteella voin tehdä päätelmiä osallistujien toiminnalle antamista merkityksistä.

Tutkimustuloksiin viitaten Euphoria Borealiksen Kino- työpajat ilmentävät toiminnallaan yhteisöllisyyttä, joka antaa sijaa solidaarisuudelle ja avoimelle, suvaitsevalle kulttuurille. Työpajojen ilmapiiri koetaan turvalliseksi, ja niissä voi tuntea olonsa hyväksytyksi ja tervetulleeksi. Osallistujien koetaan olevan humaaneja ja liberaaleja ajattelussaan. Työpajatoiminnan kohderyhmään kuuluviksi määriteltiin kaikki elokuvan tekemisestä kiinnostuneet aikuiset ihmiset. Kohderyhmän määritelmän vastavuus tuli esiin myös haastattelemistani osallistujista, jotka itsekin edustivat määritelmän mukaista joukkoa. Haastateltavat olivat heterogeeninen joukko ikänsä, kansallisuutensa ja sukupuolensa puolesta. Yhdistävänä tekijänä oli kokemus elokuvan tai audiovisuaalisen sisällön parissa toimimisesta. Suunnitellessani haastattelukutsujen lähettämistä otin huomioon ainoastaan tehtävän, jossa henkilöt halusivat työpajassa toimia. Minulla ei ollut tarkempaa tietoa osallistujien taustoista, ja haastattelukutsun saaneista sattumanvarainen joukko lopulta osallistui tutkimukseen, joten haastateltavien otoksen voi nähdä kuvastavan selkeästi samaa kohderyhmää, jonka haastateltavat itsekin toiminnan kohderyhmäksi määrittivät. Tässä suhteessa aineiston reliabiliteetin eli luotettavuuden voi nähdä olevan vahva. (Eskola, Suoranta 1998, 214.) Näin ollen yhdistyksen toiminnalle määritellyn kohdeyleisön voidaan todeta olevan hyvin saavutettu.

Tulosten perusteella motiivit toimintaan osallistumiseen vaihtelevat. Osalle osallistujista työpajojen sosiaalinen luonne on tärkeää. Tällöin motiivina osallistumiseen on uusien ihmisten tapaaminen ja yhteisöllisyys. Osalle elokuvan tekeminen ja työpajan tarjoama kokeileva menetelmä ovat pääsyy osallistumiseen. Heille yhteisöllisen toimintamenetelmän sosiaalinen aspekti näyttäytyi osittain tilaisuutena haastaa omat henkilökohtaiset sosiaaliset rajoitteet ja sen kautta saavuttaa voimaantumisen tunne. Sisäisen voiman tunteen kokemisen myötä seuraa vapauden tunne, joka voi edistää turvalliseksi koetussa ympäristössä taas edelleen luoviin ratkaisuihin ennakkoluulottomasti ryhtymistä. (Siitonen 1999, 59- 62.) Siitosen teorian mukaan (1999, 62) turvalliseksi koetussa ympäristössä, jossa yhteistoiminta koetaan tasa-arvoiseksi ja vapaaksi niin kuin Kino- työpajoissa koetaan, voidaan tehdä huomio Kino- työpajojen

edellytyksistä edesauttaa toimintaan osallistuvien sisäisen voiman tunteen saavuttamista.

Kino- työpajoissa toiminnan vapaus ja mahdollisuus omaehtoiseen tekemiseen itseohjautuvasti koetaan toiminnan vahvuudeksi. Kino Euphoria - tapahtumat luovat alustan moniulotteiseksi koetulle toiminnalle. Toiminta mahdollistaa vapaan tekemisen ja kokeilemisen, jota vastakohtaisesti verrataan kokemuksiin yhteiskunnassa ja työelämässä koetusta ilmaisun ja tekemisen rajoittamisesta. Työpajatoiminnassa ilmaisun vapauden kokeminen on lähellä emansipaation kuvausta, jossa rajoituksista vapaaksi itsensä tunteminen kertoo tasapainon löytämisestä omien toiveiden, toimintakyvyn ja mielikuvituksen välillä. (Baumann 2002, 25.)

Omaehtoisessa ja itseohjautuvassa työpajatoiminnassa koetaan olevan paljon edellytyksiä oppimiselle. Itseohjautuva toiminta edellyttää motivoituneisuutta toimimaan omaaloitteisesti. (Lönnroth 2012,33.) Ryhmätoiminnassa itseohjautuvuus ilmenee vastuun jakautumisessa tasaisesti ryhmän jäsenille heidän itse päättämällään tavalla. (Mt,33.) Ryhmätoiminta on Kino- työpajoissa keskeisessä asemassa. Ryhmässä työskentelyn kautta osallistujilla on mahdollisuus oppia uutta seuraamalla muita sekä tekemällä huomioita omasta tavastaan toimia ryhmässä. Oppimisen edellytyksenä nähdään olevan vapaa ja yhdenvertainen ilmapiiri, jossa jokainen on tasa-arvoinen. Olennaisena seikkana oppimisen edellytyksille Kino- työpajoissa nähdään olevan vapaus kokeilla ja työskennellä ilman kriittisen ohjaamisen tuomaa painetta.

Kino- työpajatoiminnassa ei nähdä olevan hierarkkisia rooleja, jolloin koetaan, että osallistujat voivat vapaasti toteuttaa itseään, kuitenkin toistensa ehdoilla toimien. Kino- työpajojen kontekstissa ryhmätyö on olennainen osa myös toiminnan sisällön eli elokuvan tekemisen kannalta. Työpajaan osallistuvilla koetaan olevan korkea motivaatio yhdessä työskentelyyn, jolloin ryhmätyön onnistumisen mahdollisuus on vahva. Kino- työpajojen nähdään toimivan tapahtuma- alustana, jonka pohjalta toimiva ryhmä voi jatkaa toimintaansa myös työpajojen ulkopuolella itsenäisesti. Kino- työpajojen voi nähdä olevan siis jossain määrin kohtaamispaikkoja, joissa muodostetaan yhteyksiä ja tutustutaan muihin elokuvan harrastajiin. Näillä kohtaamisilla voi olla kauaskantoisempia vaikutuksia ihmissuhteiden tai yhteistyön merkeissä, tai sitten kohtaaminen voi tapahtua ainoastaan viikonlopputyöpajan aikana.

Työpajat koetaan arjesta erottuvana toimintana. Arkisen voi kuvailla olevan tuttua ja rutiininomaista tekemistä. Työpajoihin osallistujat tulevat erilaisista taustoista. Työpa-

jaan tullessaan he siirtyvät arkisen tekemisensä ulottumattomiin, jokainen erilaisista lähtökohdistaan käsin. Tässä yhteydessä kokemuksessa voi nähdä olevan piirteitä Baumanin (2002, 237) kutsumista *naulakkoyhteisöistä*, jotka ovat ilmiöinä olennainen osa hänen *notkean modernin* ilmentymää, eli lyhyesti, määritelmää jälkimodernin yhteiskunnan muutoksesta ja tilasta (Bauman 2012). Notkean modernin yhteisöjen määritelmässä keskeisinä piirteinä näyttäytyvät häilyväiset, kertaluontoiset kokemukset, jotka jälkimodernissa ajassa yhdistyvät yksilöllisyyttä korostavien identiteettien kanssa. (Baumann 2002.) Naulakkoyhteisöjen määritelmässä yhteisöt toimivat väliaikaisina kokemuspaikkoina, mahdollisuuksina yhteisöllisyyden kokemiseen, joka kuitenkin perustuu yhteisyyden illuusioon. Speaktaakkelinomaisissa väliaikaisissa ryhmätapahtumissa korostuu hauskanpitäminen. (Bauman 2002, 237) Baumanin määritelmässä uusista yhteisöistä on yhteys Maffesolin uusyhteisöllisyyden kuvailuun. Myös Maffesolin mukaan uusyhteisölliset yhteisöt perustuvat yhteiseen ilonpitoon ja kokemusten jakamiseen. (Maffesoli 1995, 44.) Kino- työpajoissa voi nähdä olevan piirteitä jälkimodernilla aikakaudella syntyneistä Baumanin kuvailemista naulakkoyhteisöistä, sillä Kino- tapahtumiin on mahdollista osallistua myös vain kertaluonteisesti, sitoutumatta toimintaan sen enempää. Tämä ei tarkoita, etteivätkö työpajat mahdollistaisi myös niin sanotun aidon yhteisön muodostumista. Kurjen määritelmän mukaan aidoissa yhteisöissä yhteisön jäsenet jakavat yhteisen tietoisuuden, intressit ja unelmat. Aitoon yhteisöön liittyy jäsenten vahva sitoutuminen ja syvälle juurtunut jakamisen muoto. (Kurki 2000, 129-130.)

On tulkinnanvaraista kirjoittaa päätelmiä Kino- työpajojen yhteisön tilasta. Yhteisön tilan tutkimista tulisi lähestyä ehkä eri menetelmillä kuin tässä opinnäytetyössä. Kino-työpajojen yhteisöllisyyden voi nähdä sisältävän monia merkityksiä. Toimintaan sitoutuminen vaihtelee osallistujien välillä, niin myös kokemus yhteisöstä ja sen jäsenyydestä.

Yksilön ja yhteisön välinen suhde nousee esiin tarkastellessa yhteisön jäsenyyteen liittyviä tekijöitä. Selkeä osa Kino- työpajojen osallistujista osallistuvat toimintaan mielenkiinnosta elokuvan tekemiseen. Yhteisöllinen työmenetelmä toimii tällöin sosiaalisen ulottuvuuden lisätekijänä. Kino- työpajat mahdollistavat erilaisia jäsenyyksiä. Sosiaalisen pääoman synnyssä yhteisöllisen toiminnan tuotteena yksilöiden ilmentävä sosiaalinen pääoma vaikuttaa varsinaisen yhteisötason sosiaalisen pääoman syntyyn. (Kivelä, Siisiäinen 2007, 151.)

Euphoria Borealiksen Kino- työpajat nähdään alustana toiminnalle, jossa ihmiset tapaavat, tutustuvat ja mahdollisesti jatkavat yhdessä työskentelyä myöhemmin työpajan ulkopuolellakin. Kino- toiminnan kautta nähtiin olevan mahdollista harjoittaa omaa ilmaisullista tyyliä, jonka voi nähdä kehittyvän ajan saatossa.

Yhteisön määrittely tulee tuloksista esiin muun muassa haastateltavan kuvaillessa jäseniä yleistä liberaalimmiksi ajattelussaan – siis vertaavan osallistujia ja yleisesti ihmisiä keskenään. Tämänkaltainen vertailu kertoo käsityksestä, jossa tietty joukko ihmisiä määritellään kuuluvan samaan ryhmään eli yhteisöön. (Lehtonen 1990, 24-25.) Yhteisötutkimuksen käsitteistä katsoen Kino- työpajoissa muodostuva yhteisö muodostaa yksikön, joka rajautuu yhteisöksi erityisesti tunnetasolla yhteenkuuluvuuden tunnetta ilmentäen. Kino- työpajojen yhteisöllisyyden voidaan nähdä toteutuvan symbolisena yhteisöllisyytenä yhteisen kokemuksen ja tunteen kautta. (Lehtonen 1990, 17.) Yhteisestä kokemuksesta muodostuva yhteisöllisyys ilmenee Kino- työpajoissa ryhmätyön kautta. Elokuvan tekemisessä jokaisen työpanos on tärkeä, eikä toiminta onnistuisi ilman jokaisen jäsenen työpanosta. Tällöin sosiaalipedagogisen näkökulman mukaan puhutaan konjunktiiivisista ryhmätyön rooleista, joissa jokaisen panoksella on merkitystä. (Helkama, Myllyniemi, Liebkind 2001, 29.)

Tuloksista käy ilmi, että osallistujat kokevat työpajoissa muodostuvan yhteisön tasa-arvoiseksi ja turvalliseksi. Osallistujat määrittelevät toiminnan ytimeksi sosiaalisuuden, yhteisöllisyyden ja elokuvan tekemisen. Yhteisöllisyyden tunteen nähtiin toteutuvan esimerkiksi Kino- työpajan lopussa elokuvanäytöksessä, jossa elokuvien kautta ihmisten näkemykset yhteisestä Kino- työpajan teemasta avautuvat kaikille elokuvien muodossa. Toiminnan päämäärän laajempi merkitys näyttäytyy hyvän elämän päämäärässä.

Kehitysehdotuksia

Tuloksista kävi ilmi selkeä tarve tiedottamisen lisäämisestä. Tiedottamisen lisäämisellä työpajatoimintaan osallistumista voitaisiin helpottaa entisestään. Osallistujat toivoivat monipuolista tiedottamista. Tiedottamisen kehittämistä voisi ajatella suunnattavan jo olemassa oleville jäsenille sisäisellä tiedottamisella sekä mahdollisille

uusille jäsenille, elokuvakulttuurin toimijoille sekä muille sidosryhmille ulkoisen tiedottamisen kautta. Tulosten perusteella sidosryhmiä voisivat olla esimerkiksi alan oppilaitokset ja muut avointa taidetoimintaa harjoittavat yhdistykset.

Huomioin joidenkin aineistossa esiintyvien kehitysehdotusten olevan päällekkäisiä jo olemassa olevalle Euphoria Borealoksen toiminnalle. Esimerkkinä mainittakoon yhteistyön eri elokuvafestivaalien kanssa. Tästä voi päätellä, että haastateltava ei ole saanut riittävästi tietoa Euphoria Borealoksen monipuolisesta toiminnasta tai hän ei ole osallistunut toimintaan kovin aktiivisesti. Tiedottamisen merkitys nousee esiin tämän huomion kohdalla.

Ehdotus avoimen jäsenrekisterin luomisesta voisi olla hyödyllistä työpajatoimintaan aktiivisesti osallistuville jäsenille. Jäsenrekisterin ideaa ehdottanut haastateltava täsmensi, että jäsenrekisteriin kerättävät tiedot voisivat olla samoja kuin työpajojen osallistumislomakkeessa kysyttävät tiedot. Jäsenrekisterin kautta osallistujat voisivat edistää työpajojen ulkopuolista yhteistyötä. Ehdotettu avoin jäsenrekisteri voisi toimia myös viestinnän välineenä. Osa haastateltavista toivoi, että työpajoja järjestettäisiin useammin. Itseohjautuvaa työpajatoimintaa voisi olla mahdollista lisätä, mikäli yhdistys ensin markkinoisi ja esittelisi uuden toiminnan jäsenilleen. Uusi toiminta voisi sisältää esimerkiksi jäsenrekisterin hyödyntämisen Kino- työpajojen ulkopuolisessa yhteistyössä. Osallistujia voitaisiin aktivoida jo ennalta antamalla heille viestintäkanavien kautta mahdollisuus toimintaa ohjaaviin osallistujajääneystyksiin, työpajojen teemojen suunnitteluun sekä muuhun toiminnan suunnitteluun. Toimintaehdotukset pääsisivät konkretisoitumaan työpajoissa tapahtuvan kokeilemisen kautta.

Osallistujat vaikuttavat olevan tyytyväisiä työpajatoimintaan. Kino- työpajoihin liittyviä kehitysehdotuksia annettiin vain muutamia, joista osa kuvaili vaihtoehtoisia tapoja jo toimivan menetelmän käyttöön. Ryhmän muodostus kehittämisen kohteena nousi kuitenkin selkeästi esille tuloksista. Suurelta osin itseohjautuva toiminta työpajassa koetaan positiiviseksi. Ryhmän muodostumiseen liittyen itseohjautuvuudella koettiin olevan riskejä esimerkiksi ryhmän ulkopuolelle jäämisestä. Työpajatoiminnan luonnetta ei koeta tarpeelliseksi muuttaa, silti hienovarainen kehittämisote ryhmiin jakautumiseen liittyen tuli esille tuloksista: Työpajan ensimmäiselle illalle voitaisiin lisätä yksi yhteinen tapaaminen ennen pienryhmätoimintaan ryhtymistä. Tapaamisessa

lisää tehtäviä haluavat osallistujat voisivat ilmoittautua koko osallistujakunnalle ja siten varmistaa paikkansa ja tehtävänsä työpajassa.

Osallistujien kehittämisideoita oli aineistossa ja tuloksissa melko runsaasti. Tämä kertoo osallistujien kiinnostuksesta toimintaan. Kysyttäessä haastateltavien kiinnostusta toiminnan kehittämiseen, osa heistä esittää mielellään toiveita toiminnan kehittämiseen mutta ei itse haluaisi olla mukana kehittämässä. Osa taas oli kiinnostunut toiminnan järjestämisestä, mutta koki sen olevan henkilökohtaisen ajankäytön kannalta haastavaa.

7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTI

Tutkimuksen tekeminen edellyttää kriittistä otetta ja tiedon arvioivaa käsittelyä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tekemisessä pyritään luotettavien tulosten esittämiseen. (Eskola, Suoranta 1998, 211.) Tässä opinnäytetyössä olen pyrkinyt huomioimaan oman roolini kehittämistyön tekijänä työn jokaisessa vaiheessa.

7.1 Tutkimuksen eettisyys

Tutkimuksen eettisiä kysymyksiä tarkastellessa keskeinen jako voidaan tehdä tiedon hankinnan ja sen käytön välillä. (Eskola & Suoranta 1998, 52.)

Olen pyrkinyt noudattamaan tutkimuksen tekemisen etiikkaan liittyviä sääntöjä opinnäytetyötäni tehdessäni. Tässä tutkimuksessa se tarkoittaa esimerkiksi tutkimusmenetelmän valintaa, haastateltavien anonymiteetin säilyttämistä, videomateriaalin yksityisyyttä sekä lähdeaineiston asianmukaista käyttöä lähdeviitteineen. Olennaista tutkimuksen eettisessä tarkastelussa on Tuomin ja Sarajärven mukaan eettisyyden pohtiminen jo tutkimusaihetta valitessa. (Tuomi, Sarajärvi 2012, 132- 133.)

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa tutustuin tutkimusaiheeseeni liittyviin ilmiöihin ja pyrin jäsentämään tutkimusaiheeni tähän laajempaan yhteisöllisyyttä käsittelevään

kontekstiin. Pysin kontekstin valinnalla palvelemaan tilaajan toivetta selvittää työpaja-toimintaan osallistuneiden mielipiteitä ja kokemuksia toiminnasta.

Kenttätyössä osallistuvan havainnoitsijan roolissa toimiessani aloitin videohavaintojen tekemisen vasta, kun olin saanut luvan kuvaamiseen kaikilta osallistujilta. Kerroin, että kuvattua materiaalia käytän ainoastaan omaan tutkimustarkoitukseen.

Haastattelukutsuissa olin ilmoittanut, että haastattelut tullaan nauhoittamaan. Haastatteluaineiston keruuvaiheessa selvitin tutkimukseen osallistuville tutkimuksen tavoitteet. Kerroin tutkimukseen osallistuneiden säilyvän anonyymeinä heidän toimiessaan tutkimushenkilön roolissa. Anonymiteettisuojaan olen tässä opinnäytetyössä toteuttanut siten, etten ole maininnut haastatelluista henkilöllisyyttä paljastavia yksityiskohtia. Tuloksissa käytettyjä haastateltavien sitaatteja en nähnyt mielekkääksi nimetä tai merkitä anonymiteettisuojaan viitaten. Haastateltavien määrän ollessa suhteellisen pieni (5) on aineiston käsittelyssä oltava erityisen tarkka, jotta anonymiteetti säilyy, eikä tekstistä voi päätellä vastaajan henkilöllisyyttä. Sitaintien merkintä ei olisi mielestäni tuonut aineistolle juurikaan lisäarvoa.

Tutkimusaineiston käsittelyssä eettisyyden ja luotettavuuden arviointi kietoutuvat yhteen hyvän tutkimuksen perusteita arvioidessa. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1997, 231.)

7.2 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisten menetelmien käytössä tulosten luotettavuus tarkoittaa koko työprosessin vaiheiden luotettavuuden arviointia. Vaiheita ei voida arvioida erillisinä osioina tutkimuksessa. (Hirsjärvi & Hurme 1982, 130.) Tutkijan roolissa toimiminen tässä opinnäytetyössä on edellyttänyt minulta erityistä tarkkaavaisuutta aineiston puolueettomassa käsittelyssä, sillä tutkittava toimintaympäristö oli minulle ennalta tuttu. Tarkkaavaisuutta tulosten käsittelyssä vaativat etenkin haastatteluissa esiin tulleet asiat, joihin pystyin samaistumaan aiemman oman osallistumiskokemukseni perusteella. Tutkimuksen tekemisessä tutkijan näkökulma on silti aina subjektiivinen. Tässä työssä olen pyrkinyt perustelemaan tutkimuksen tekemiseen liittyvät valintani ja raportoidaan mahdollisimman selkeästi työn vaiheista. Valitsin kvalitatiiviset tutkimusmene-

telmät, koska toiminnasta kertyy sosiaalista pääomaa ja voimaantumista, eli määreitä, joita on hankala mitata muuten kuin laadullisten tutkimusmenetelmien kautta.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkijan olisi syytä osoittaa tulosten yleistettävyyttä. Tämä tarkoittaa tutkimuksen sijoittamista yleiselle tasolle. Yleistettävyyden esiintuomisessa tuloksia tulee verrata tutkimuksen päämääriin. Tällöin puhutaan tulosten vastaavuudesta. (Vilkkä 2007, 157.) Kehittämistyön tekemisessä pyrin ottamaan huomioon tutkimuksen yleistettävyyden perustaen analyysin jo valmiiksi olemassa olevaan tietoperustaan ja määreisiin.

Tutkimuksen luotettavuuteen liittyvän tulosten toistettavuuden (Vilkkä 2007, 159) pyrin huomioimaan käyttämälläni tutkimusmenetelmillä ja tutkimuksen vaiheiden selkeällä raportoisella. Tulosten esittämisessä viittaan työn aineistoon sitaatein. Pyrin näin tuomaan esille aineistosta nousseita aiheita päätelmieni tueksi.

Olen pyrkinyt tukemaan tuloksista tekemäni yleistettävät päätelmät tietopohjaan perustaen. Päätelmien kautta olen pyrkinyt selittämään Kino- työpajoihin liittyviä ilmiöitä.

Opinnäytetyö tuo yhteisöpedagogin oppialalle tietoa itseohjautuvan taidetoiminnan piirteistä. Tämä selvitys voi toimia esimerkkinä olemassa olevasta itseohjautuvasta toiminnasta. Se myös kertoo, mikä osallistujia motivoi toimintaan, miten itseohjautuvuus koetaan toiminnassa, miten itseohjautuvuutta voi hyödyntää ja miten sitä tulisi kehittää. Tutkimuksesta selviää toivon mukaan, myös, mitä hyviä puolia itseohjautuvuudessa on, ja mitä tulisi välttää itseohjautuvaa toimintaa suunniteltaessa. Tässä työssäni kuvailen, kuinka yhdistystoiminta voi toteuttaa itseohjautuvaa taidetoimintaa, ja mitä sillä voidaan saavuttaa.

Litteroitua aineistoa tarkkaillessa olen voinut tehdä päätelmiä myös omasta roolistani tutkimuksen tekijänä. Haastatteluaineistoa selatessani, huomasin kohtia, joissa keskustelun suuntaan olisi voinut puuttua erilaisilla, tarkentavammilla kysymyksillä. Englanninkielisten aineistojen kohdalla pohdin, olisiko kulttuurisensitiivisempi ote ollut tarpeen kysymysten muotoilussa. Tällöin konsultaatioapu olisi voinut auttaa.

LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1999, Laadullinen tutkimus, Vastapaino

Autio, Minna 2011. Kuluttaja- ja brändiheimot yhteisöllisyytenä nykykulttuurissa. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.) 2011 Yksilöllinen yhteisöllisyys, Tampereen yliopistopaino oy

Bauman, Zygmunt 2002. Notkea moderni, Vastapaino

Baerenholdt, Jorgen Ole, Aarsaether, Nils 2007. Muutoksenhallinnan strategiat, sosiaalinen pääoma ja tila. Teoksessa Alanen, Leena, Salminen, Veli-Matti, Siisiäinen, Martti (toim.) 2007. Sosiaalinen pääoma ja paikalliset kentät. Jyväskylän yliopistopaino.

Cantell, Saara 2011, Timantiksi tiivistetty, Kerronnalliset strategiat fiktiivisessä lyhytelokuvassa, Aalto- yliopisto

Grönfors, Martti 1982, Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät, WSOY

Eskola, Jari, Suoranta, Juha 1998, Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Vastapaino

Euphoria Borealis, http://euphoriaborealis.net/?page_id=32 (Viitattu 8.3.2016)

Euphoria Borealis ry, toimintakertomukset 2012, 2013, 2014, 2015

Euphoria Borealis, yhdistyksen kokous, Helsinki 19.4.2016

Harju, Aaro 2003, Yhteisellä asialla, Kansalaistoiminta ja sen haasteet, Kansanvalistusseura

Helkama, Klaus, Myllyniemi, Rauni, Liebkind, Karmela 2001. Johdatus sosiaalipsykologiaan. Edita.

Heikkilä, Heikki, Ahva, Laura, Siljamäki Jaana, Valtonen, Sanna 2011. Syytä huoleen sosiaaliset verkostot median maailman tulkitsijoina. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.) 2011 Yksilöllinen yhteisöllisyys, Tampereen yliopistopaino Oy

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 1982, Teemahaastattelu, Gaudeamus Ab

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Tammi

Kangaspunta, Seppo, Aro, Jari, Saastamoinen, Mikko 2011. Epilogi: Yhteisyyden jatkumo. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.) 2011 Yksilöllinen yhteisöllisyys, Tampereen yliopistopaino oy

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti,
<http://elokuvapolku.kavi.fi/fi/elokuvapolku/elokuvakerronta/lyhytelokuvan-analyysi>
(Viitattu 11.4.2016)

Koulukino ry 2016 (Viitattu 17.4.2016)
<http://www.koulukino.fi/index.php?id=891>

Känkänen, Päivi, Rainio, Anna Pauliina 2010. Suojassa, mutta näkyvissä – taidelähtöinen toiminta osallisuuden rakentajana lastensuojelussa. Nuorisotutkimus 4/2010. Teoksessa Känkänen, Päivi 2013. Taidelähtöiset menetelmät lastensuojelussa – kohti tilaa ja kokemuksia. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Tutkimus 109/2013.

Lehtonen, Heikki 1990, Yhteisö, Vastapaino

Leemann, L. & Hämäläinen, R.-M. 2015. Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveystieteiden tutkimuskeskus. https://www.thl.fi/documents/10531/1787240/Tietopaketti_Matalan_Kynnyksen_Palvelut.pdf/8bc8490c-c2e2-4ad5-ada8-0ce8df65435e (Viitattu 21.11.2016)

Lönnroth, Solja 2012, Itseohjautuvan tiimin jaettu johtajuus. Lappeenranta University of technology
http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/77354/Kandidaatintutkielma_Solja%20L%C3%B6nnroth_Itseohjautuvan%20tiimin%20jaettu%20johtajuus.pdf?sequence=1
(Viitattu 21.11.2016)

Maffesoli, Michel 1995, Maailman mieli, yhteisöllisen tyylin muodoista. Tammer-paino

Nyman, Tarja 2006, Yksilöllinen ja yhteisöllinen voimaantuminen yhteisön kehittämisessä. Teoksessa Laitinen, Hanna (toim.) 2006, Sarja C. Oppimateriaaleja 11, Tule mukaan, Osallistumisen edellytyksiä järjestötyössä, Humanistinen ammattikorkeakoulu

Nyyssölä, Kari 2002, Koulun ulkopuolella opitun tunnustaminen, Moniste 13/2002 Opetushallitus http://www.oph.fi/download/48926_ulkopuolella.pdf (Viitattu 20.11.2016)

Pohjois-Karjalan elokuvayhdistys, <http://www.pkey.fi/yhdistys.php> (Viitattu 17.4.2016)

Salmikangas, Anna-Katriina 2002. Osallisuutta yhdistysten kautta. Teoksessa Gretchel, Anu (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. 2002 Humanistinen ammattikorkeakoulu <file:///C:/Users/user/Downloads/p050912083953O.pdf> (Viitattu 21.11.2016)

Saukkonen, Pasi 2013, Kolmas sektori – vanha ja uusi, Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämässätiö Cupore, Artikkelit, Kansaisyhteiskunta 1(2013) 6- 31 (Viitattu 17.4.2016)
<http://www.cupore.fi/documents/ky2013-1artsaukkonen.pdf>

Siitonen, Juha 1999. Voimaantumisteorin perusteiden hahmottelua. Opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja. Oulu: Oulun yliopisto.
<http://herkules oulu.fi/isbn951425340X/isbn951425340X.pdf> (Viitattu 20.4.2016)

Tuomi, Jouni, Sarajärvi, Anneli 2012, Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Tammi

Tribeca- artikkeli, <https://tribecafilm.com/stories/kino-explosion-how-a-film-movement-becomes-a-social-one> (Viitattu 8.3.2016)

Uneton48 <http://uneton48.com/rules/> (Viitattu 11.4.2016)

Vilkka, Hanna 2007, Tutki ja kehitä, Tammi

Väänänen, Seppo 2001, Yhteisö rakentaa ympäristöään, Yhteisötaiteen merkityksestä prosessoinnista ja toimintojen ohjauksesta, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu

Von Branderburg, Cecilia 2008, Kulttuurin ja hyvinvoinnin välisistä yhteyksistä, Näköaloja taiteen soveltavaan käyttöön, Opetusministeriö 2008:12 (Viitattu 18.4.2016)
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm12.pdf?lang=fi>

LIITTEET

Liite 1: Teemahaastattelun kysymysrunko

ALUSTUS

- Mistä olet saanut tiedon EB:n toiminnasta? Miten käsität EB:n toiminnan sisällön, mitä se on?
- Nyt kun osallistuit lyhäritoimintaan, niin oletko osallistunut muuhun EB toimintaan?
- Montako kertaa olet osallistunut EB:n toimintaan, entä lyhäriyöpajoihin?
- Oletko osallistunut johonkin vastaavanlaisiin työpajoihin muualla kuin EB:n järjestämänä – missä?
- Onko sinun mielestäsi EB:n Kino- työpajoilla jotain tiettyä kohderyhmää?

Kino – työpajat

- Onko sinulla aiempaa kokemusta elokuvan tekemisestä, minkälaista?
- Onko Kino- movement sinulle tuttu asia entuudestaan? Mitä tiedät siitä?
- Mikä sai sinut nyt osallistumaan tähän lyhäriyöpajaan?
- Minkälainen yleisvaikutelma tai kokemus sinulle jäi tästä työpajasta?
- Vastasiko se niitä odotuksia joita sinulla oli etukäteen?
- Mikä on sinun mielestä näiden Kino- työpajojen ydin idea?
- Onko sinulle syntynyt kuvaa siitä, onko työpajoilla jokin erityinen menetelmä oppia elokuvan tekemistä? Mikä se on?
- Toimiko tämä työmenetelmä? Mitä toivoisit, että siinä vielä olisi ollut tai mitä ottaisit pois? (Onko sinun mielestä tämänlaisille työtavoille jotain kehitettävää? Mitä se voisi olla?)
- Minkälaisia **henkilökohtaisia** tavoitteita sinulla on lyhäriyöpajoihin osallistumiseen liittyen?
- Tuleeko sinulla mieleen jotain muistoa työpajaan liittyen? Jotain mikä on jäänyt mieleen Kino- työpajoista?
- Onko sinulla joitakin muita (aiempia) kokemuksia lyhäriyöpajoista?
- Onko sun mielestä EB:n tarjoamalle toiminnalle ja kino kabaret- mallille kysyntää noin yleisesti?

YHDISTYKSEN TOIMINTA

- Millä adjektiveilla kuvailisit EB:n toimintaa yleisesti?
- (Mitä toimintaperiaatteita yhdistyksellä mielestäsi on kokemasi perusteella?)
- Miten yhdistyksen toimintaan osallistuminen on vaikuttanut sinuun?
- Mikä yhdistyksen toiminnan merkitys on mielestäsi elokuva-alalla?

- Toteutuuko mielestäsi yhdistyksen tavoite tarjota matalan kynnyksen toimintaa? Onko sinulle ollut helppo tulla mukaan toimintaan?
→ miten kynnystä saisi vielä madallettua? Olisiko syytä madaltaa kynnystä entisestään? Onko sulla mielessä keinoja, miten sen voisi toteuttaa?
- Entä miten koet, onko sinun mielestä osallistujana helppo toteuttaa omia projekteja eb:n kautta? mikä on esteenä jos ei?
- **Onko sinulla jotain ajatuksia yhdistyksen toiminnasta, johon toivoisit vastauksia? Mitä?**
- Minkälaisia mahdollisuuksia yhdistyksen toimintamalli (kino-pajat) sinun mielestä antaa?

KEHITTÄMINEN

- Koetko voivasi vaikuttaa yhdistyksen toimintaan jollain lailla, miten?
- Kiinnostaisiko sinua osallistua yhdistyksen toiminnan suunnitteluun?
- Millä lailla koet että voisit olla osallisena toiminnan suunnittelussa?
- Koetko tarpeelliseksi yhdistyksen toiminnan kehittämisen? Jos, niin onko sinulla mielessä jotain tiettyä kehitettävää?

LOPUKSI

Vapaa sana – ajatuksia, toivomuksia, kritiikkiä!

Liite 2: Questions for interview

INTRODUCTION

- Where did you get the information about Euphoria Borealis? What do you know about this association?
- Now when you have participated in this kino- workshop, so have you participated in some other activities organized by EB?
- How Many times you have participated in EB`s activities? How about kino- workshops?
- Have you participated in similar kinds of workshops elsewhere?
- Do you think there is some target group for these kino- workshops of EB?

KINO WORKSHOPS

- Do you have former experience in film making? What kind of?
- Is Kino- movement familiar to you? What do you know about it?
- What made you participate in this Kino LOve workshop?
- What kind of impression or experience did you get from the workshop?
- Did they meet the expectations you had about the workshop?
- What do you think is the core thing (main point) in these Kino- workshops?
- Do you think there is some method for learning film making in Kino- workshops?
- Is this method of working proper in your opinion? Does it work? Would you add something to it or take something away from it? (Is there some things that would need development?)
- What kind of personal goals you have concerning the participation in Kino- workshops?
- Do you remember some special moment from kino- workshop? Is there some special moment from kino- workshop that comes in to your mind?
- Do you have some other experiences in short-film- workshops?
- Is there demand for this kind of activities in general in your opinion? I mean the kino kabaret- method..

THE Activities of EB

- **What words would you use to describe the activities of this organization?**
- (Mitä toimintaperiaatteita yhdistyksellä mielestäsi on kokemasi perusteella?)
- **How has the participation on kino- kabaret affected to you?**
- What`s the importance of EB in the film industry? I`m speaking about the finnish film industry but if you have experience from somewhere else, please tell.
- What kind of reception did you had in kino Love? Was it easy to come along? (is there need to lower the accessibility more?) how would it be done?

- **Do you have some thoughts about the activity of EB that you would like to have answers to?**
- What kind of possibilities the kino- method gives? What possibilities there is in this kino method?

DEVELOPING

Do you feel you can influence on the operation of the association? How?

- Are you interested in planning of activities for EB?
- Do you think it's necessary to develop the activity of EB? Do you have some development ideas ?
- Would you think EB as a platform for some kind of totally new thing? What would it be maybe?
- Do you think it would be possible to carry out your own projects through EB as well?

LAST WORDS

Is there something else that comes to your mind now?